

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ**

**УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ
БАНКУ**

**Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)**

Виконала:

студентка 4 курсу, групи 472,
заочної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

Дячук Лариса Іванівна _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту
Гладчук Ольга Михайлівна

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № ___ від «___» травня 2023 р.
Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.*

АНОТАЦІЯ

Дячук Л.І. Управління кредитним портфелем банку. Дипломна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа і страхування. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2023.

У дипломній бакалаврській роботі розкрито теоретичні аспекти кредитного портфелю банку, особливості управління портфелем та оцінка його якості, оцінено фінансово-економічну характеристику діяльності АТ «Ощадбанк» у 2019-2021 роках, обґрунтовано напрямки підвищення та удосконалення ефективності банківської діяльності з використанням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: кредитний портфель, акціонерне товариство, капітал, прибуток, збиток, сукупний дохід.

SUMMARY

Diachuk L.I. Management of the bank's loan portfolio. Thesis for obtaining the first (bachelor) level of higher education in specialty 072 – Finance, banking and insurance. Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2023.

The bachelor's thesis revealed the theoretical aspects of the bank's credit portfolio, the features of portfolio management and its quality assessment, evaluated the financial and economic characteristics of JSC "Oschadbank" in 2019-2021, substantiated the directions for increasing and improving the efficiency of banking activities using foreign experience.

Key words: loan portfolio, joint stock company, capital, profit, loss, total income.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень мають посилання на відповідне джерело.

_____ Л.І. Дячук

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ.....	6
1.1 Суть та структура кредитного портфеля банку	6
1.2 Особливості формування та система управління кредитним портфелем банку	9
1.3 Критерії оцінки якості кредитного портфеля банку	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОЩАДБАНК»	17
2.1 Характеристика діяльності АТ «Ощадбанк»	17
2.2 Основні показники кредитної діяльності АТ «Ощадбанк» за 2020-2022 роки.....	23
2.3 Аналіз структури кредитного портфелю АТ «Ощадбанк»	28
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ	33
3.1 Зарубіжний досвід управління кредитним портфелем банку.....	33
3.2 Актуальні проблеми управління кредитним портфелем комерційного банку.....	36
3.3 Шляхи вдосконалення функціонування кредитної політики банку в Україні	39
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

На сьогоднішній день одним із найрозвинутіших елементів господарського механізму є банківська система країни. Вона включає в себе Національний банк України, інші банки, які базуються на веденні рахунків, залученні вкладів, наданні кредитів та інше. Банки відіграють головну посередницьку роль у складних відносинах між усіма суб'єктами ринкової економіки.

Правильно організувавши кредитування банку, розробивши гнучку та ефективну систему управління кредитними операціями, належно забезпечивши його достовірною та оперативною обліковою інформацією призводить до створення основи фінансової стабільності й ринкової стійкості банків. За негативних умов наслідків глобальної фінансової кризи, утворення найкращого кредитного портфеля банку для підвищення ефективності його діяльності шляхом впровадження відповідної кредитної політики, набуває актуальності.

Дане питання з управління кредитним портфелем банку, досліджували багато українських науковців, зокрема, на нашу думку найбільш вдало дослідили дану тематику саме такі вчені, як Мостовенко Н.А., Карпчук Л.А., Макаренко Ю.П., Степаненко К.Р., Стечишин Т.Б. та багато інших.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у достовірному вивченні теоретичних і практичних аспектів управління кредитним портфелем банку.

Основними **завданнями** кваліфікаційної роботи є:

- визначити суть та структуру кредитного портфеля;
- ознайомитись із особливостями формування та системою управління кредитним портфелем;
- визначити критерії оцінки якості кредитного портфеля;
- проаналізувати основні показники кредитної діяльності АТ «Ощадбанк» за 2019-2021 роки;
- розглянути характеристику діяльності та проаналізувати структуру кредитного портфеля АТ «Ощадбанк»;

- дослідити зарубіжний досвід управління кредитним портфелем;
- визначити актуальні проблеми управління кредитним портфелем;
- встановити шляхи вдосконалення функціонування кредитної політики банку в Україні.

Об’єктом дослідження є економічні відносини, які виникають у процесі формування та управління кредитним портфелем банку.

Предметом дослідження є механізм організації управління кредитним портфелем банку у сучасних умовах господарювання.

Для вирішення поставлених завдань були використані наступні **методи**, а саме аналіз, синтез, систематизація та класифікація наукових джерел, а також економічно-математичний, статистичний, графічний та табличний методи.

Інформаційною базою, при написанні даної роботи, слугували офіційні статистичні дані фінансової звітності АТ «Ощадбанк», офіційні дані Державної служби статистики України, наглядова статистика НБУ, діючі нормативно-правові акти, Закон України: «Про банки і банківську діяльність», публікації науковців з даної тематики, навчальні посібники та підручники, методичні матеріали та інтернет-ресурси.

Дана робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ

1.1 Суть та структура кредитного портфеля банку

Надання кредитів є основною економічною функцією банку, оскільки операції з кредитування приносять найбільше доходу, але в той же час вони являються найбільш ризикованими. Проаналізувавши, з якими темпами в Україні розвивається банківська система, обсяги кредитування набирають обертів, що свідчить порівнянням показників минулих та теперішніх років. Кредитна діяльність банків на сьогоднішній день досить різноманітна, вона включає в себе надання кредитів, як фізичним так юридичним особам, для забезпечення власних потреб. Основним завданням у сфері кредитування є розробка кредитної політики банку, яка регулює кредитну діяльність та формує кредитний портфель банку.

Питання щодо істотних визначень кредитного портфелю банку присвячено багато праць вітчизняних учених, таких як Мостовенко Н.А., Карпчук Л.А., Макаренко Ю.П., Степаненко К.Р, Вовк В.Я. та інші. Однак, в науково-економічній літературі нечітко трактується поняття кредитного портфеля банку. Одні автори трактують кредитний портфель в дуже широкому значенні, маючи на увазі всі фінансові активи, включно із пасивами банку, а інші стверджують, що кредитний портфель це сукупність операцій банку.

В Постанові Національного Банку України «Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків», суть кредитного портфелю ідентично представлена в роботі Мостовенко Н.А. і має наступне визначення «Кредитний портфель – сукупність усіх банківських позик, що структуровані за певними параметрами відповідно до завдань визначеної банком кредитної політики» [23;с.165]. Схожість думки у формулюванні визначенні належить Карпчук Л.А., яка вважає, що: «Кредитний портфель – це залишки коштів на балансових

рахунках за короткостроковими, довгостроковими та простроченими кредитами» [15].

Проаналізувавши наступні визначення, можна дійти висновку, що вони схожі та доповнюють одне одного. На нашу думку, оцінювати правильність трактування визначення кредитного портфелю потрібно в двох значеннях – в широкому та вузькому, в даній теорії ми більше погоджуємось із думкою професора Макаренко Ю.П.

У вузькому значенні, портфель є інструментом для досягнення найкращих результатів діяльності банку, а саме рівня ліквідності, високих темпів збільшення доходів та мінімізації ризиків. А в більш широкому значенні, кредитний портфель слугує інструментом для управління активами та пасивами банку.

Згідно із поставлено метою, банк формує кредитний портфель відповідного типу. Загалом, тип портфеля – це його характеристика, яка базується на співвідношенні прибутковості та ризику. За допомогою таблиці розглянемо основні типи кредитних портфелів.

Таблиця 1.1

Основні типи кредитного портфеля [42]

Тип портфеля	Характеристика
Портфель доходу	Портфель орієнтовано на кредити, що забезпечують стабільний дохід, отримання якого характеризується мінімальними ризиками та постійною своєчасною виплатою відсотків
Портфель ризику	Портфель складається переважно з високоризикових кредитів
Збалансований портфель	Портфель являє собою розумну комбінацію різних типів кредитів, включаючи кредити з високим ризиком і кредити з низьким ризиком

Основним джерелом отримання прибутку банку являються кредитні операції. Якість кредитного портфеля банку передбачає формування такої структури, яка як мінімум забезпечить належний рівень його ліквідності та максимальний рівень прибутковості банківської установи, рівень кредитного ризику.

Структура кредитного портфеля банку залежить від:

- суб'єктів кредитування – фізичні та юридичні особи;
- стану обслуговування боргу;
- класу боржника;
- категорії якості кредиту;
- показника ризику кредиту;
- видів економічної діяльності;
- валюти кредитування;
- строків кредитування тощо.

Структура кредитного портфелю для фізичних осіб складається із споживчих та іпотечних кредитів, автокредитування, кредитування із використанням платіжних карток та спеціальних програм, включаючи кредити під депозит та реструктуризація кредитів.

Структура кредитного портфелю для юридичних осіб включає кредити для бізнесу, кредити для аграріїв, для придбання транспорту та обладнання, партнерські програми кредитування від міжнародних установ та інше.

Загальна структура та обсяг кредитного портфелю банку прямо залежать від сукупності наступних чинників. Більш детально на рисунку 1.1.

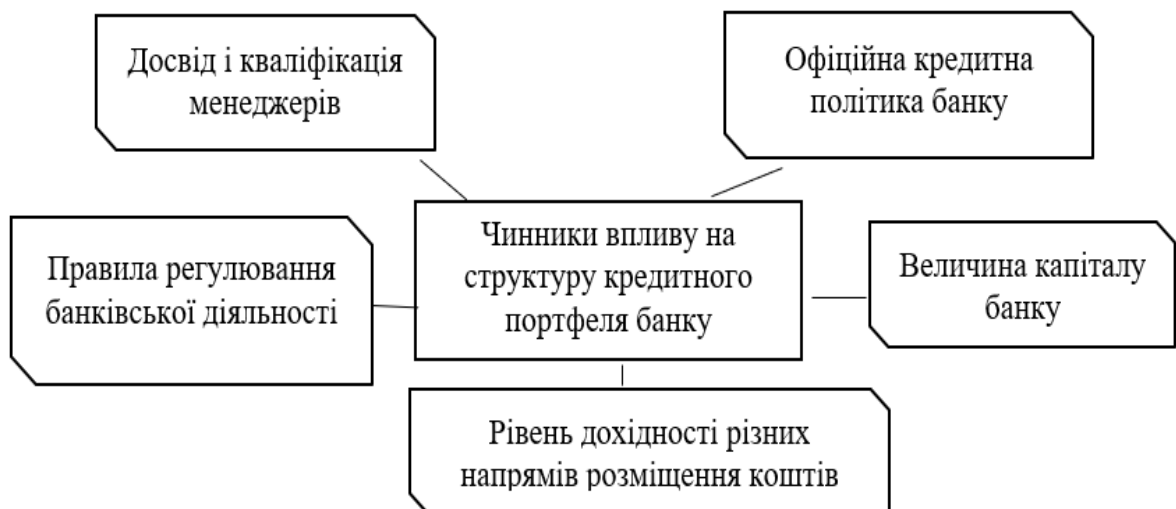

Рис.1.1 Чинники впливу на структуру кредитного портфеля банку [22]

Отже, в загальному, суть поняття кредитного портфеля банку, можна охарактеризувати як сукупність виданих позик фізичним та юридичним особам, з метою отримання доходу. Структура кредитного портфелю залежить від ряду показників, які оцінюють фінансовий стан позичальника, стан обслуговування боргу, показник ризику кредиту та інше.

1.2 Особливості формування та система управління кредитним портфелем банку

Найважливішим етапом при впровадженні кредитної політики банку є формування кредитного портфеля, що дозволяє чітко вибирати стратегію і тактику розроблену комерційним банком. Це кредитний інвестиційний портфель, як основне джерело доходу та джерело ризику при розміщенні активів. Репутація банку, фінансові показники, стабільність та ліквідність – це все залежить від якості кредитного портфеля.

«Організаційно-економічний механізм формування кредитного портфеля можна визначити як систему прийомів, методів, заходів, що визначають умови і порядок дій комерційного банку» [31].

Даний механізм формування кредитного портфеля, можна умовно розділити на два основних розділи: організаційний, який дає вказівки та наділяє повноваженнями підрозділи банку із здійснення кредитних операцій та економічний, який відповідає за управління та формування кредитного портфеля, використовуючи певні прийоми та методи.

За допомогою кредитних операцій формується основна частина чистого прибутку, яка в подальшому перераховується на виплату дивідендів та до резервних фондів. Банк у процесі своєї операційної діяльності, наражається на ризики, які пов'язані із якістю кредитного портфеля та його структурою. Більш детально на рисунку 1.2.

Рис.1.2 Ризики впливу кредитного портфеля банку [42]

Ретельний підбір позичальників, контроль за їхнім фінансовим станом та умов видачі кредиту є основними функціями кредитних підрозділів банку. Таким чином, важливим питанням для будь-якого банку стає формування оптимального кредитного портфеля.

До основних завдань формування кредитного портфеля слід віднести:

- зменшення ризиків кредитного портфеля;
- збільшення рівня доходу в майбутньому періоді;
- ліквідність кредитного портфеля.

У таблиці 1.2 представлені етапи формування кредитного портфеля банку.

Таблиця 1.2

Етапи формування банківського кредитного портфеля [6]

1 етап	Визначення загальних положень і цілей кредитної політики, створення апарату управління кредитними операціями
2 етап	Відбір конкретних об'єктів кредитування для включення їх у кредитний портфель
3 етап	Аналіз стану кредитного портфеля та оперативне управління виявленими відхиленнями від оптимального стану

Успішне управління кредитним портфелем банку, полягає у вмінні ефективно і регулярно проводити процедури планування кредитної діяльності, включаючи контроль та регулювання, аналіз, організація та планування. Пріоритетне значення в управлінні портфелем займає кредитний ризик.

Як відмічає Бурлаєнко Т.І. : «Банки з метою розрахунку обсягу резерву під кредитні ризики мають здійснювати класифікацію кредитного портфеля - оцінку рівня кредитного ризику за кожною кредитною операцією за такими параметрами:

- кредитоспроможність позичальника;
- стан обслуговування позичальником заборгованості та відсотків/комісій за кредитом;
- рівень та якість забезпечення кредитної операції» [5].

Згідно вище перерахованих параметрів, оцінка фінансового стану позичальника – фізичної особи, здійснюється за наступними критеріями:

- загальний матеріальний стан клієнта, співвідношення сукупних доходів та витрат, сукупного чистого доходу за місяць та щомісячного внеску за кредитом і процентами за ним;
- соціальна стабільність та кредитна історія;
- вік і стан здоров'я клієнта;

В управлінні кредитним портфелем необхідно дотримуватися основних та додаткових принципів, які більш детально зображено на рисунку 1.3.

Рис.1.3 Принципи управління кредитним портфелем банку [8]

Ефективність управління кредитним портфелем банку визначається за формулою:

$$kC = \frac{d-r_0}{IR} \quad (1.1)$$

де, kC – коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем;

d – дохідність портфеля;

r_0 – ставка без ризику;

IR – показник ризику кредитного портфеля.

Отже, основи формування та управління кредитним портфелем банку, дозволяють виявити як позитивні так і негативні сторони при видачі кредитів, розширити або обмежити операції з кредитування, знайти шляхи поліпшення їх структури та прийняти оптимальну стратегію для банку при здійсненні кредитної політики, використовуючи організаційно-економічний механізм.

1.3 Критерії оцінки якості кредитного портфеля банку

Кредитний портфель є основною частиною будь-яких банківських активів і забезпечує прибутковість для банківської установи. Створення хорошого кредитного портфеля, неможливе без врахування факторів, які будуть впливати на структуру та величину якісних характеристик. Сукупність факторів представлені в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Фактори впливу на якість кредитного портфеля банку [13]

Зовнішні	Внутрішні
1. Стан розвитку економіки. 2. Грошово-кредитна політика. 3. Нормативно-правове забезпечення кредитного процесу банків. 4. Платоспроможність населення. 5. Конкуренція на ринку банківських послуг.	1. Забезпеченість ресурсною базою банку. 2. Структура кредитного портфеля банку, надмірна його концентрація або диверсифікація. 3. Наявність ефективною системи управління кредитним ризиком. 4. Раціональність кредитної політики. 5. Професійний рівень працівників банку.

6. Кон'юнктура попиту на кредитні ресурси та їхня пропозиція на ринку. 7. Кредитоспроможність позичальників. 8. Рівень гінзації економіки.	6. Ступінь упровадження інноваційних банківських технологій, продуктів, послуг.
--	---

Фактор зовнішнього впливу на кредитний портфель, такий як, забезпеченість банку ресурсною базою, направлений на збільшення масштабів кредитної діяльності та надання кредитів позичальникам на вигідних умовах. Ще одним ключовим фактором, є рівень ефективності роботи служб ризик-менеджменту банку і реалізації затвердженої кредитної політики.

У процесі ефективного управління банківською кредитною діяльністю важливо використовувати різні методи та стандарти для систематичного оцінювання рівня кредитних операцій та загальної оцінки якості кредитного портфеля відповідно до показників банківських фінансів та статистичних звітів.

Перелік методів оцінки якості кредитного портфеля банку представлений на рисунку 1.4.

Рис. 1.4 Методи оцінки якості кредитного портфеля

«Для оцінювання якості кредитного портфеля з погляду кредитного ризику застосовуються такі показники:

- коефіцієнт покриття класифікованих позик;

- питома вага зважених класифікованих позик;
- коефіцієнт питомої ваги проблемних позик;
- коефіцієнт питомої ваги збиткових позик» [27].

Коефіцієнт покриття класифікованих позик розраховується за формулою:

$$К.п.к.п. = \frac{Кзв.кл.}{К} \quad (1.2)$$

де, К.п.к.п. - коефіцієнт покриття класифікованих позик;

Кзв.кл. – зважені класифіковані позики;

К – капітал банку;

Даний показник описує якість кредитного портфеля з точки зору ризику капіталу банку. Збільшення коефіцієнта вважається негативним явищем, що вказує на те, що можливість втрат у майбутньому збільшується.

Коефіцієнт питомої ваги зважених класифікованих позик розраховується за формулою:

$$Кп.зв.кл = \frac{Кзв.кл.}{П} \quad (1.3)$$

де, Кп.зв.кл - коефіцієнт питомої ваги зважених класифікованих позик;

Кзв.кл. – зважені класифіковані позики;

П – загальна сума позик.

Зважені класифіковані позики вираховують множенням суми кредиту певної групи ризику на відповідний коефіцієнт.

Коефіцієнт питомої ваги проблемних позик розраховується за формулою:

$$Кпп = \frac{Ппрост}{П} \quad (1.4)$$

де, Кпп - коефіцієнт питомої ваги проблемних позик;

Ппрост – позики з простроченою виплатою процентів;

П – загальна сума позик.

Даний показник демонструє частину позик які не погашались частково та які, не були погашені взагалі. Чим вищий відсоток, тим гірша ситуація, щодо кредитної діяльності банку.

Коефіцієнт питомої ваги збиткових позик розраховується за формулою:

$$K_{зб} = \frac{Зп}{П} \quad (1.5)$$

де, $K_{зб}$ - коефіцієнт питомої ваги збиткових позик;

$Зп$ – збитки за позиками, отриманими за аналогічний період;

$П$ - загальна сума позик.

Коефіцієнт питомої ваги збиткових позик демонструє ту частину позик, які за певний термін призвели до збитку. Якщо цей показник зростатиме, то це призведе до погіршення кредитної політики, щодо дотримання допустимого рівня ризику.

Національний банк України використовує обов'язкові економічні нормативи, для оцінки кредитного ризику банку. На меті в них зменшення ризиків банку, через ряд визначених параметрів. Якщо значення нормативів кредитного ризику дотримується, то це свідчить про якісний кредитний портфель. До нормативів кредитного ризику відносять:

- Н7 - Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (не більше 25 %);
- Н8 - Норматив великих кредитних ризиків (не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу);
- Н9 - Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (не більше 25 %).

Норматив Н7 розраховується за формулою:

$$Н7 = \frac{Зс}{Рк} * 100\% \quad (1.6)$$

де, $Зс$ – сукупна заборгованість за депозитами, кредитами, факторингом, фінансовим лізингом, урахованими векселями, цінними паперами, іншими активними банківськими операціями та фінансові зобов'язання банку щодо одного контрагента або групи пов'язаних контрагентів;

$Рк$ – регулятивний капітал банку.

Норматив Н8 розраховується за формулою:

$$Н8 = \frac{Зв}{Рк} * 100\% \quad (1.7)$$

де, Зв - сукупна заборгованість за депозитами, кредитами, факторингом, фінансовим лізингом, урахованими векселями, цінними паперами, іншими активними банківськими операціями та фінансові зобов'язання за всіма великими кредитними ризиками, наданими банком щодо всіх контрагентів(або групи пов'язаних контрагентів), усіх пов'язаних з банком осіб;

Рк – регулятивний капітал банку.

Норматив Н9 розраховується за формулою:

$$Н9 = \frac{Зін}{Ок+Дк-ВІ} * 100\% \quad (1.8)$$

де, Зін - сукупна заборгованість за депозитами, кредитами, факторингом, фінансовим лізингом, урахованими векселями, цінними паперами, іншими активними банківськими операціями та фінансові зобов'язання банку щодо пов'язаних з банком осіб;

Ок – основний капітал;

Дк – додатковий капітал;

ВІ – балансова вартість активів.

Отже, ознайомившись із теоретичними основами управління кредитними портфелем банку, доходимо до висновку, що кредитний портфель являється сукупністю всіх виданих позик та є інструментом для досягнення високих темпів збільшення доходів банку, його ліквідності та мінімізації ризиків. Кредитні операції слугують основним джерелом отримання прибутку, а якість кредитного портфеля передбачає формування такої структури, яка забезпечить рівень прибутковості.

Успішне управління кредитним портфелем банку, полягає у вмінні ефективно і регулярно проводити процедури планування кредитної діяльності, включаючи контроль та регулювання, аналіз, організація та планування, а у процесі ефективного управління важливо використовувати різні методи та стандарти для систематичного оцінювання рівня кредитних операцій та загальної оцінки якості кредитного портфеля відповідно до показників банківських фінансів та статистичних звітів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОЩАДБАНК»

2.1 Характеристика діяльності АТ «Ощадбанк»

На сьогоднішній день, банківськими послугами Ощадбанку, користуються усі версти населення, що демонструє провідну позицію банку на ринку роздрібних пропозицій.

«Ощадбанк (повна назва: Публічне акціонерне товариство «Державний ощадний банк України», скорочена назва: АТ «Ощадбанк») — український комерційний банк, другий за розмірами активів та найбільший за кількістю відділень серед усіх банків України» [28].

Банк є резидентом України, був заснований 31 грудня 1991 року за № 4 та перебуває в державній власності. Діяльність банку регулюється Банківською ліцензією № 148 від 05 жовтня 2011 року на право надання банківських послуг та здійснення валютних операцій. Головний офіс знаходиться за адресою м. Київ, вул. Госпітальна, 12г.

«Відкрите акціонерне товариство «Державний ощадний банк України» було утворене відповідно до Розпорядження Президента України № 106 від 20 травня 1999 року та Постанови Кабінету Міністрів України № 876 від 21 травня 1999 року шляхом перетворення Державного спеціалізованого комерційного ощадного банку України в Державний ощадний банк України у формі відкритого акціонерного товариства» [29].

Довгий період часу Ощадбанк був один із 74 банків, які не входив до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, проте задля довіри вкладників до банків та їх стабільності Ощадбанк в квітні 2022 року приєднався та став членом ФГВФО.

Органами управління АТ «Ощадбанк» є: наглядова рада банку, правління банку, голова правління банку. З 02 листопада 2020 року головою правління АТ

«Ощадбанк» призначено Наумова Сергія Володимировича. Правління Ощадбанку в своєму складі нараховує 8 осіб, а Наглядова рада в складі 9 осіб. Організаційну структуру управління банком представлено на рисунку 2.1.

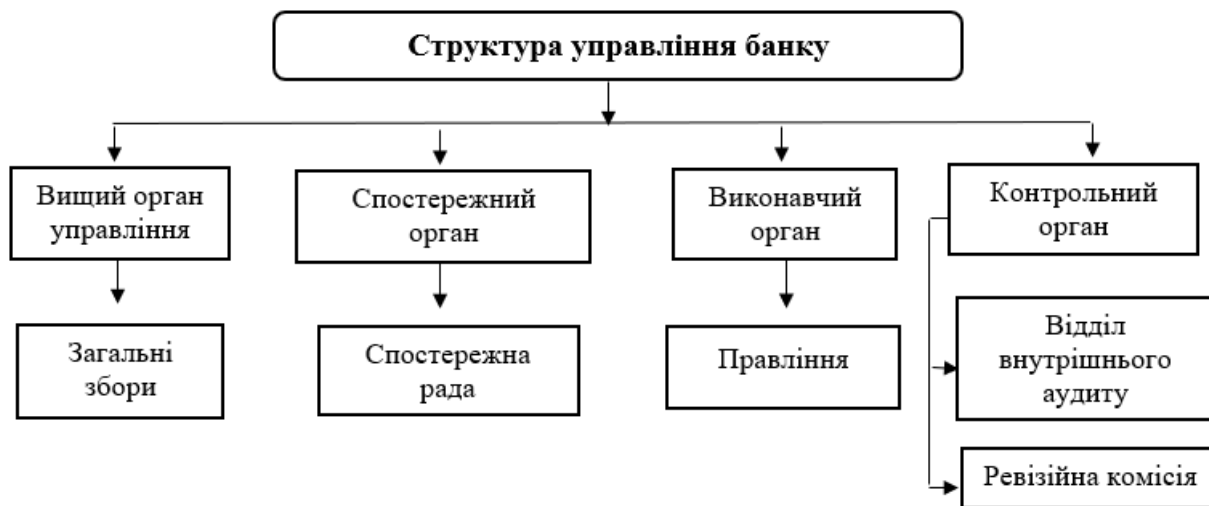

Рис.2.1 Структура управління банку [16]

Якщо розглядати організаційно-управлінську структуру по відділенню АТ «Ощадбанку», то слід розглянути рисунок 2.2.

Рис.2.2 Організаційно-управлінська структура відділення АТ «Ощадбанк»

[3]

Стратегічною метою банку є максимальний розвиток роздрібного бізнесу та створення умов для повного банківського обслуговування корпоративних клієнтів. До основної діяльності банку слід віднести надані послуги фізичним та юридичним особам, які перебувають на території України, а саме надання кредитів, депозитів, здійснення платежів, торгівля цінними паперами та здійснення валютно-обмінних операцій.

Види діяльності, що підлягають ліцензуванню або потребують отримання дозволу на їх провадження, провадяться Банком на підставі банківської ліцензії, наданої Національним банком України. Серед різноманітних банківських операцій та послуг, які надає Ощадбанк, слід виділити основні напрямки діяльності. Більш детально в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Основні операції АТ «Ощадбанк» [33]

Банківські операції	
Кредитні операції	Це відношення між кредитором і дебітором (позичальником) із приводу наданих (одержаних) у тимчасове користування коштів, їхнього повернення й оплати.
Депозитні операції	Депозит(вклад) це кошти у готівковій та безготівковій формі, що надаються фізичними та юридичними особами у розпорядження банку на певний строк, під відсотки та оформляються відповідним договором.
Розрахунково-касові операції	Послуги, пов'язані зі здійсненням безготівкових розрахунків, а також прийманням і видачею готівки.
Грошові перекази	Ощадбанк здійснює термінові перекази по платіжним системам: Western Union, Intel Express, MoneyGram, MONEGO, RIA, SWIFT, My Transfer.
Операції з платіжними картками	Надання послуги з відкриття та обслуговування карткових рахунків, випуску та обслуговування платіжних карт міжнародних платіжних систем Visa International и MasterCard International.

Акцентуючи саме на управлінні кредитним портфелем банку, слід зазначити, що дотримуючись основних принципів кредитування Ощадбанк надає фізичним особам наступні види позик:

- ✓ Кредити на житло – нерухомість на вторинному ринку, програма «Оселя, кредит під іпотеку»;
- ✓ Грошові кредити – кеш кредит, кредит розстрочка»;
- ✓ Кредити на авто – кредити на нове авто, кредит на електромобілі, кредити на КАСКО»;
- ✓ Спеціальні програми – кредит під депозит, реструктуризація кредитів.

Для юридичних осіб доступні наступні види позик:

- Для бізнесу – овердрафт, поповнення обігових коштів, придбання транспортних засобів та обладнання, транспортні засоби за програмою «Автобиз», доступні кредити 5-7-9%, кредит під депозит, мікрокредит бізнесу, кредити для органів місцевого самоврядування»;
- Для аграріїв - овердрафт, поповнення обігових коштів, придбання транспортних засобів та обладнання, транспортні засоби за програмою «Автобиз», кредит під депозит»;
- Партнерські програми – UKRAVIT, Syngenta, RÖTTINGER, ТОВ "ЕКО ТЕРМ", ТОВ "МІНІ-АГРО-ТЕХ", ТОВ "СІМЕНС МЕДИЦИНА" та ін.»;
- Від міжнародних установ - Кредит від фонду WNISEF або фонду Імпакт Юкрейн, Кредит в рамках угод ЄІБ та ЄІФ (програма вже вичерпана»);
- Для ОСББ»;
- Від місцевих органів влади.

«Основне призначення банку – посередництво в переміщенні грошових коштів, акумулювання грошових коштів та передавання їх в кредит» [9].

Ощадбанк виконує наступні головні функції:

- ❖ надає кредити фізичним та юридичним особам»;
- ❖ здійснює емісію кредитних засобів обігу»;
- ❖ здійснює розрахуноково-касові операції»;
- ❖ консультує, щодо надання економічної та фінансової інформації»;
- ❖ мобілізує тимчасово незадіяні кошти та конвертує їх у капітал.

У таблиці 2.2 більш детально розглянемо основні показники діяльності АТ «Ощадбанк» за 2020-2022 роки.

Таблиця 2.2

Основні показники економічної діяльності
АТ «Ощадбанк» за 2020-2022 роки, тис. грн. [32]

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення	
				2021-2020	2022-2021
Власний капітал	21 935 199	21 869 890	22 214 321	- 65309	344 431
Акціонерний капітал	49 724 980	49 724 980	49 724 980	-	-
Зобов'язання	211 603 685	213 037 422	250 024 134	1 433 737	36 986 712
Активи	233 538 884	234 907 312	272 238 794	1 368 428	37 331 482
Чистий процентний дохід	7 986 004	13 364 517	14 884 378	5 378 513	1 519 861
Чистий прибуток (збиток) за рік	2 776 323	1 055 378	689 848	- 1 720 945	- 365 530

Аналізуючи дані таблиці 2.2, можемо дійти висновку, що власний капітал у 2020 році порівняно із 2021 роком, зменшився на 65 309 тис.грн, а у 2022 році порівняно із 2021 роком, збільшився на 344 431 тис.грн. Активи протягом 3 років активно зростають, у 2021 році відносно із 2020 роком, зросли на 1 368 428 тис.грн, а у 2022 році порівняно із 2021 роком, на 37 331 482 тис.грн. Відповідно разом із збільшенням активів, зростає зобов'язання. Чистий процентний дохід, показує позитивну тенденцію, та з кожним роком збільшується. У 2021 році порівняно із 2020 роком він збільшився на 5 378 513 тис.грн, а у 2022 році відносно 2021 року, зріс на 1 519 861 тис.грн. Однак, в кінцевому результаті чистий прибуток зменшується, у 2021 році порівняно із попереднім роком зменшився на 1 720 945 тис.грн, а у 2022 році відносно 2021 року, скоротився на 365 530 тис.грн.

Як відмічає Довгаль Ю.С.: «Фінансова стійкість комерційного банку – це такий стан банківської установи, при якому вона є платоспроможною, ліквідною, має достатню величину регулятивного капіталу для покриття всіх можливих ризиків, пов'язаних із банківською діяльністю, і при цьому залишається

достатньо рентабельною, тобто її активи використовуються максимально ефективно» [10].

У таблиці 2.3 розглянемо основні показники фінансово-економічного стану АТ «Ощадбанк» за 2020-2022 роки.

Таблиця 2.3

**Коефіцієнтний аналіз фінансового стану АТ «Ощадбанк»
за 2020-2022 роки**

Показник	2020	2021	2022	Оптимальне значення
Коефіцієнт надійності	0,1	0,1	0,08	>0,05
Коефіцієнт фінансового важеля	1 : 9,6	1 : 9,7	1 : 11,2	1 : 20
Коефіцієнт мультиплікатора власного капіталу	4,7	4,7	5,5	8-16 разів
Коефіцієнт співвідношення власного капіталу та активів	9,4	9,3	8,2	> 4 %
Рентабельність активів (ROA)	1,2	0,5	0,3	> 1 %
Рентабельність капіталу (ROE)	13,8	5,1	3,1	> 15 %
Чиста процентна маржа (NIM)	4,0	6,5	6,6	≥ 4,5 %

Джерело: розраховано автором за [32]

Згідно розрахунків таблиці 2.3, доходимо до висновку, що коефіцієнт надійності є достатнім і відповідає оптимальному значенню. Показник мультиплікатора власного капіталу дає розуміння, що банк не повністю використовує свої можливості, отримуючи менший дохід і в результаті цього частка дохідних активів зменшується. Коефіцієнт співвідношення власного капіталу з 2020 по 2022 рік поступово зменшується, але дотримується оптимального значення > 4 %. Показник рентабельності активів за 3 роки набув найкращого результату в 2020 році та склав 1,2%, з кожним наступним роком поступово зменшується, набувши мінімального значення в 2022 році 0,3%. Показник рентабельності капіталу аналогічно показнику рентабельності активів, не досягає граничної межі оптимального значення, у 2020 році він склав 13,8%,

у 2021 році – 5,1%, а у 2022 році знизився до 3,1%. Чиста процентна маржа з кожним роком показує хороший успіх, а саме в 2022 році порівняно із попередніми роками, збільшилась на 2,6% та досягнула 6,6%, що складає позитивний результат.

Отже, ознайомившись із характеристикою діяльності акціонерного товариства «Ощадбанк», можна дійти висновку, що основна діяльність банку зосереджена на наданні банківських послуг усім верствам населення, а саме надання коштів у позику, залучення грошових вкладів, випуск платіжних карток, здійснення переказів та інше. Колосальна зміна основних показників банківської діяльності, здійснилась за рахунок пандемії та роботи в умовах воєнного стану, проте банк старається зберегти стабільність та прибутковість.

2.2 Основні показники кредитної діяльності АТ «Ощадбанк» за 2020-2022 роки

«Міжнародне рейтингове агентство Fitch підтвердило рейтинг стійкості Ощадбанку на рівні «b-» та довгостроковий кредитний рейтинг на рівні «B» із позитивним прогнозом. За повідомленням агентства, підтвердження рейтингу відображає значну системну важливість банку та ймовірність підтримки банку державою у разі потреби» [1].

Зрозуміло, що у 2022 році дослідження банківських рейтингів було адаптоване до роботи в умовах воєнного стану, так як банки підставили плече населенню, завдавши удару по власним кредитним показникам.

Отож, необхідно здійснити аналіз показників кредитної діяльності акціонерного товариства «Ощадбанк» за 2019-2021 роки. Конкретно, на даному етапі, потрібно проаналізувати частку кредитного портфеля в активах банку, кредити, надані клієнтам, як фізичним так і юридичним особам, розглянути їх склад та оцінити зміну показників за 3 попередніх роки і проаналізувати кредитну програму 5-7-9% для підтримки малого бізнесу, аграріїв та підприємств від Ощадбанку.

Частка кредитного портфеля в активах банку представлена на рисунку 2.3.

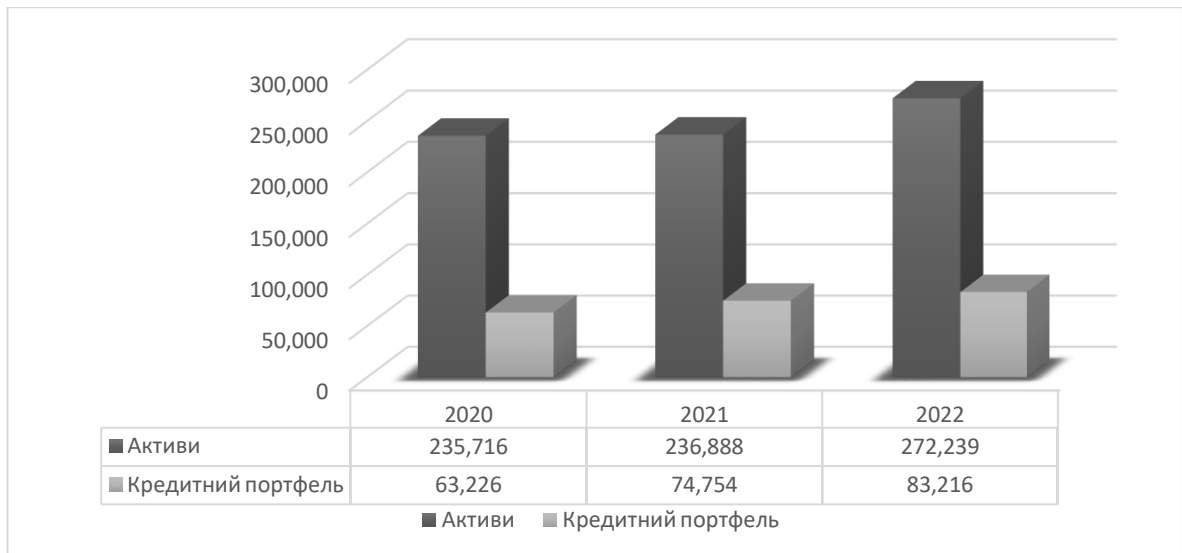

Рис. 2.3 Частка кредитного портфеля в активах Ощадбанку у 2020-2022 роках, млн.грн [46]

Як бачимо на рис.2.3, кредитний портфель має місце в активах банку, оскільки завдяки приросту обсягів кредитування, зростає обсяг активів банку. В загальному обсязі активів Ощадбанку за 2020-2022 роки, частка кредитів склала близько 30%. З цього можна зробити висновок, що регулювання кредитної діяльності важливе, як на загальнодержавному рівні так і в середині структури.

У таблиці 2.4, використовуючи річну фінансову звітність банку за 2020 рік, 2021 рік та 9 місяців 2022 року, проаналізуємо кредити, які надавались фізичним та юридичним особам, органам державної влади та органам місцевого самоврядування.

Таблиця 2.4

Структура наданих кредитів клієнтам та органам державної влади і місцевого самоврядування АТ «Ощадбанк», тис. грн [46]

Показник	2020	2021	9 міс 2022	Абсолютне відхилення	
				2021/2020	9м2022-2021
Всього кредитів, наданих клієнтам	63 226 077	74 754 086	83 317 683	11 528 009	8 563 597
Кредити, які оцінюються за амортизованою вартістю:					
Кредити, надані юридичним особам:					

Продовження таблиці 2.3

Всього кредити корпоративним суб'єктам господарювання	46 101 950	48 047 733	59 731 789	1 945 783	11 684 016
Всього кредити органам державної влади та органам місцевого самоврядування	5 730 093	11 045 824	10 940 709	5 315 731	-105 115
Всього іпотечні кредити	2 790	2 075	1 723	-715	-352
Кредити, надані фізичним особам:					
Всього іпотечні кредити	1 210 313	2 532 587	2 457 396	1 322 274	-75 191
Всього інші кредити	7 704 664	11 087 906	9 115 436	3 383 242	-1 972 470
Всього кредитів, які оцінюються за амортизованою вартістю	60 749 810	72 716 125	82 247 053	11 966 315	9 530 928
Всього кредитів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	2 476 267	2 037 961	1 070 630	-438 306	-967 31

Аналізуючи таблицю 2.4, доходимо до висновку, що частка всього виданих кредитів з кожним роком збільшується, навіть враховуючи той фактор, що показник за 2022 рік включає лише 9 місяців. З 2022 по 2020 рік, сума всього виданих кредитів збільшилась на 20 091 606 тис.грн.

Кредити, які надавались корпоративним суб'єктам господарювання в порівнянні 2020 із 2021 роком збільшились на 1 945 783 тис. грн, а за 9 місяців 2022 рік відносно 2021 рік збільшились на 11 684 056 тис. грн. Кредити органам державної влади та місцевого самоврядування значно зросли в порівнянні 2021 року із 2020 роком і збільшились на 5 315 731 тис.грн , а в порівнянні з 9 місяцями 2022 року зменшились на 105 115 тис.грн.

Кредити, які надавались фізичним особам, а саме іпотечні та інші кредити зросли 2021 року в порівнянні із 2020 роком, а за 9м2022 року показники змінились, більш детально в наступній таблиці. Кредити, які оцінюються за амортизаційною вартістю мають тенденцію збільшуватись із кожним роком, так з 2020 по 9м2022 року показник зріс на 21 497 243 тис.грн. Проте кредити, які

оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток кожного року зменшуються.

Отже, проаналізувавши показники, зрозуміло, що війна та пандемія внесла свої корективи, але рано поки що рано підводити підсумки. Ознайомившись із річною фінансовою звітністю за 2022 рік, вважаю що показники, як для часу воєнний дій показують хороший показник банківської діяльності.

У наступній таблиці 2.5 представлена структура кредитів, які надавались фізичним особам протягом 3 попередніх років.

Таблиця 2.5

Кредити фізичним особам АТ «Ощадбанк», тис. грн [46]

Показник	2020	2021	9 місяців 2022	Абсолютне відхилення	
				2021-2020	9м2022- 2021
Іпотечні кредити	2 038 005	3 176 327	3 215 559	1 138 322	39 232
Інші кредити:					
Кредити з використанням платіжних карток	4 399 749	5 296 263	5 911 137	896 514	614 874
Автокредити	2 810 990	4 797 608	4 350 943	1 986 618	-446 665
Споживчі кредити , забезпечені нерухомістю та гарантіями	1 732 384	1 352 753	1 377 805	-379 631	25 052
Інші споживчі кредити	1 399 976	2 020 911	1 632 614	620 935	-388 297
Разом іпотечні та інші кредити	12 381 104	16 643 862	16 488 058	4 262 758	-155 804
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими фізичними особами	(3 466 127)	(3 023 369)	(4 915 226)	-442 758	1 891 857
Всього кредитів, наданих фізичними особами	8 914 977	13 620 493	11 572 832	4 705 516	-2 047 661

Згідно статистичних даних таблиці 2.5, зрозуміло, що іпотечні кредити мають тенденцію зростати, за увесь період з 9 міс. 2022 по 2020 рік, показник зріс на 1 177 554 тис. грн. Кредити з використанням платіжних карток з кожним попереднім роком лише збільшувались та досягли найбільшого значення у 2022

році. З 2020 року по 2021 рік, автокредитування збільшує свої показники на 1 986 618 тис.грн, а в порівнянні із 9 місяцями 2022 року зменшується на 446 665 тис.грн. Споживчі кредити, забезпечені нерухомістю та гарантіями набули найбільшого результату в 2020 році та становили 1 732 384 тис.грн, у 2021 році показник зменшився на 379 631 тис. грн, а за 9 місяців 2022 року в порівнянні із 2021 роком збільшився на 25 052 тис.грн. Інші споживчі кредити показали хороший показник в 2021 році, проте в 2022 році показник зменшився на 388 297 тис.грн.

На погашення кредитних збитків, із резерву найбільше втратили в 2022 році, і ця сума становить 4 915 226 тис.грн. Якщо оцінювати загалом усі кредити, які надавались фізичним особам, то найбільше було видано в 2021 році, проте отримавши річну фінансову звітність, можна досконало оцінити картину та підбити ключові підсумки.

За ініціативи президента та прем'єр-міністра України було запущено державну кредитну програму для підтримки малого бізнесу, аграріїв та підприємств «Доступні кредити 5-7-9%».

Загальні умови кредитування наступні:

- ❖ ставка – 5% - 7% - 9% річних;
- ❖ строк кредиту – до 60 місяців;
- ❖ одноразова комісія – від 0,75% від суми кредиту;
- ❖ сума – до 60 млн.грн;
- ❖ забезпечення – до 50% державна гарантія.

До цільового призначення відносяться інвестиційні цілі та фінансування оборотного капіталу.

«Інвестиційні цілі включають:

- придбання та/або модернізацію основних засобів суб'єктом підприємництва, за винятком придбання транспортних засобів (крім тих, що будуть використовуватися в комерційних та виробничих цілях);
- придбання нежитлової нерухомості та/або земельних ділянок з метою провадження суб'єктом підприємництва господарської діяльності без

права передачі такої нерухомості в платне або безоплатне користування третім особам;

- здійснення будівництва, реконструкції, ремонту у нежитлових приміщеннях, у яких суб'єкт підприємництва провадить основну господарську діяльність, які на праві власності або користування належать суб'єкту підприємництва;
- придбання об'єктів права інтелектуальної власності, за договорами комерційної концесії (франчайзингу), пов'язаних із реалізацією суб'єктом підприємництва кредитно-інвестиційного проєкту» [11].

Отримати кредитування по даній програмі можна, якщо ви являєтесь:

- резидентом України;
- фізичною особою-підприємцем;
- юридичною особою, що планує релокацію;
- агро виробником та підприємством;
- юридичною особою, що потребує пільгового фінансування для підтримки бізнесу за державними програмами;
- юридичною особою, учасником (засновником) який є резидентом України та кінцевим бенефіціарним власником (контролером) який є фізичною особою-резидентом України;
- діючим підприємством, що здійснюють прибуткову діяльність понад 12 місяців та річний дохід становить не більше 50 млн євро сумарно з групою пов'язаних контрагентів.

Отже, проаналізувавши основні показники кредитної діяльності АТ «Ощадбанк» за 2020-2022 роки, очевидно, що деякі показники з кожним роком зростають, а деякі коливаються або мають невагомні зміни. За результатами частки всього виданих кредитів, робимо висновок, що показник з кожним роком зростає і відповідно сума виданих кредитів збільшується, враховуючи нелегкий на разі час, зберігається позитивна тенденція показників кредитної діяльності.

2.3 Аналіз структури кредитного портфелю АТ «Ощадбанк»

«Аналіз кредитного портфеля потребує дослідження його структури в розрізі груп ризику, ступеня забезпеченості, галузевої структури, форм власності позичальників і т.п., а також вивчення динаміки кожної групи, сегментації кредитного портфеля» [2]. Завдання полягає в наступному, проаналізувати кредитний портфель АТ «Ощадбанк» за попередніх 3 роки, структуру кредитного портфеля за видами економічної діяльності та розглянути нормативи кредитного ризику банку.

На даному етапі проаналізуємо кредитний портфель Ощадбанку за 2020-2022 роки.

Кредитний портфель Ощадбанку в 2020 році склав 63 226 млн.грн, що на 11 528 млн.грн менше, порівнюючи із показником який склав у 2021 році. Розмір кредитного портфеля у 2020 році склав 74 754 млн.грн. У 2022 році розмір кредитного портфелю збільшився на 8 462 млн.грн порівнюючи із 2021 роком і становив 83 216 млн.грн. Динаміка представлена на рисунку 2.3.

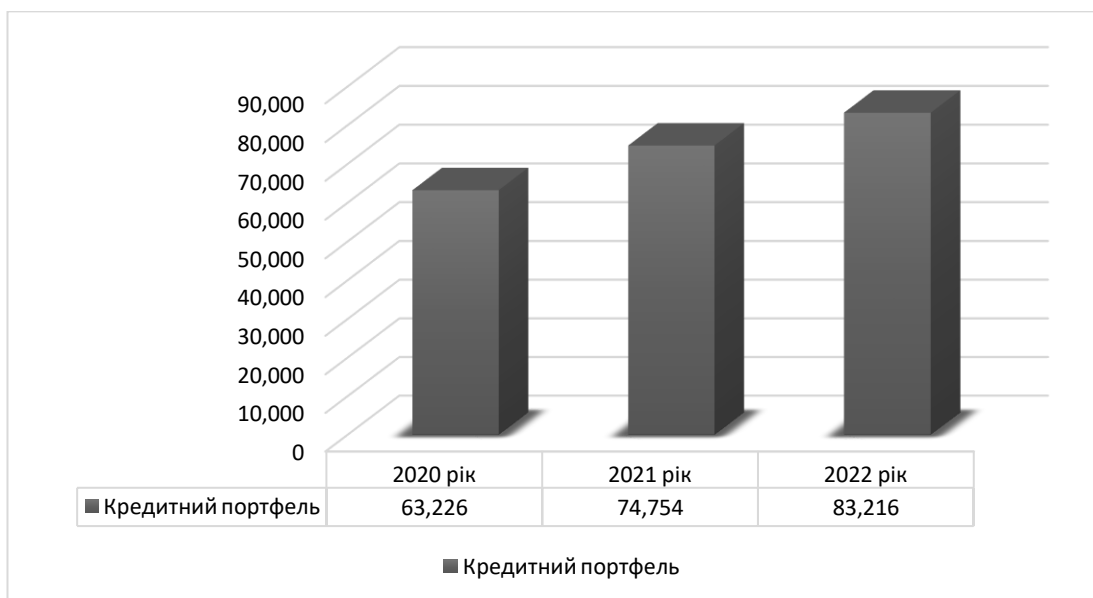

Рис.2.3 Динаміка кредитного портфеля за 2020-2022 роки (млн.грн)

«Нормативи кредитного ризику (credit risk limits) – економічні нормативи, встановлені НБУ з метою зменшення банківських ризиків, та недотримання яких

може призвести до фінансових труднощів у діяльності банку» [25]. До нормативів кредитного ризику слід віднести:

- Н7 - максимальний розмір ризику на одного контрагента (не більше 25 %);
- Н8 - норматив великих кредитних ризиків (не повинен перевищувати 8-кратного розміру регулятивного капіталу;
- Н9 - норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (не більше 25 %).

Таблиця 2.6

Нормативи кредитного ризику АТ «Ощадбанк»,% [30]

Роки	Нормативи		
	Н7	Н8	Н9
2020	20,35	156,57	0,40
2021	27,46	102,37	0,36
2022	9,79	80,07	0,26

Згідно із даних таблиці 2.6, у 2021 році Ощадбанком не було дотримано нормативу Н7, оскільки він перевищив 25% та склав 27,46%, проте інші нормативи були дотримані.

У таблиці 2.7 проаналізуємо структуру кредитів АТ «Ощадбанк» за видами економічної діяльності їх обсяги та структуру банківських кредитів, наданих суб'єктами підприємництва реального сектору економіки.

Таблиця 2.7

Структура кредитного портфеля АТ «Ощадбанк» за видами економічної

діяльності за 2020-9 місяців 2022 року, тис. грн [46]

Показник	2020	2021	9 місяців 2022
Енергетика	20 518 538	18 884 112	20 727 237
Фізичні особи	12 381 104	16 643 862	16 488 058
Будівництво та нерухомість	11 249 544	11 129 869	10 039 862
Нафтогазова та хімічна промисловість	7 059 939	7 159 735	12 107 072
Органи місцевого самоврядування	3 108 068	5 557 726	4 799 173
Торівля	5 595 614	5 395 506	8 858 978
Сільське господарство	3 562 085	5 333 641	13 072 629
Будівництво та ремонт доріг	2 911 154	5 279 505	6 180 186
Виробництво і переробка харчових продуктів та напоїв	14 940 283	5 159 163	6 730 551

Продовження таблиці 2.7

Транспорт	133 182	1 418 403	402 839
Гірничодобувна та металургійна промисловість	4 488 383	3 803 019	4 757 318
Виробництво промислових та товарів народного споживання	1 056 046	836 515	1 012 779
Послуги	459 015	458 619	849 989
Машинобудування	1 573 212	141 605	135 274
Видавнича діяльність	26 099	30 228	33 308
Фінансові послуги	18 364	10 220	-
Медіа та зв'язок	96 256	8 488	13 114
Інші	69 697	135 397	218 230
Всього кредитів, наданих клієнтам	63 226 077	74 754 086	106 426 597

Проаналізувавши таблицю 2.7, можна підвести підсумок, що найбільший обсяг у структурі кредитного портфеля Ощадбанку припадає на енергетику, але в динаміці їх загальна частка коливається. У 2020 році показник склав 20 518 538 тис. грн, у 2021 році він зменшився на 1 634 426 тис.грн, а от за 9 місяців 2022 року в порівнянні із 2021, показник зріс на 1 843 125 тис.грн і склав загалом 20 727 237 тис.грн. Також значну частку у структурі кредитів займають кредити, що надані фізичним особам.

Наступне місце за обсягом займає будівництво та нерухомість, проте за попередні 3 роки зберігається тенденція зменшення даного показника. У 2022 році він склав 11 249 544 тис.грн, проте у 2021 році показник зменшився на 119 675 тис.грн і склав 11 129 869 тис.грн. За 9 місяців 2022 в порівнянні із 2021 роком показним зменшився на 1 090 007 тис.грн.

Виробництву і переробці харчових продуктів та напоїв припадає немала частка в структурі кредитного портфелю банку, у 2020 році показник дорівнював 14 940 283 тис.грн і набув найбільшого значення за 3 роки. У 2021 році показник значно зменшився, на 9 781 120 тис.грн і склав 5 159 163 тис. грн. За 9 місяців 2022 року в порівнянні із 2021 роком він збільшився на 1 571 388 тис.грн.

Нафтогазова та хімічна промисловість із кожним роком збільшується, так у 2021 році в порівнянні із 2020 роком показним збільшився на 99 796 тис. грн і дорівнював 7 159 735 тис.грн. За 9 місяців 2022 року показник значно зріс до 12 107 072 тис. грн.

Отже, проаналізувавши формування кредитної портфеля Ощадбанку, доходимо до висновку, що банк надає фізичним та юридичним особам можливість отримання кредитів на житло, грошові кредити, для бізнесу, кредити на авто та інші види позик. Основні показники економічної діяльності за 3 роки збільшуються, зростають активи проте зростає і зобов'язання банку. Через вкрай складну ситуацію в країні, чистий прибуток банку зменшується.

Опрацювавши статистичні дані за 2020-9 місяців 2022 років, зрозуміло, що частка всього виданих кредитів з кожним роком збільшується, навіть враховуючи той фактор, що показник за 2022 рік включає лише 9 місяців. З 2022 по 2020 рік, сума всього виданих кредитів збільшилась на 20 091 606 тис.грн. це пояснює, те що кредитний портфель має тенденцію збільшуватись. Аналізуючи структуру кредитного портфеля за видами економічної діяльності, підводимо підсумок, що більший обсяг припадає на енергетику, кредити фізичним особам, будівництво та нерухомість, але в динаміці їх загальна частка коливається. Також спостерігається незначне погіршення політики дотримання рівня кредитного ризику банку, саме нормативного значення Н7 у 2021 році.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ

3.1 Зарубіжний досвід управління кредитним портфелем банку

Світова банківська практика, аналізуючи всі рівні кредитного портфелю, надає перевагу оцінці і мінімізації кредитного ризику. Для якісної оцінки кредитного ризику зарубіжні банки схильні до спеціальних методик кредитного рейтингу, які включають в себе виміри оцінки позичальника та його кредитоспроможності.

Як відмічає Ніколаєнко Ю.В.: «Англійські клірингові банки здійснюють оцінку потенційного ризику не платежу по кредиту із використанням методик «PARSEL» і «CAMPARI» [26]. В таблиці 3.1 представлена характеристика методик та розбір їх значення.

Таблиця 3.1

Характеристика методик «PARSEL» і «CAMPARI» [44]

Методика «PARSEL»	Методика «CAMPARI»
P (Person) – інформація про персону потенційного позичальника, його репутація;	C (Character) – репутація позичальника;
A (Amount) – обґрунтування суми затребуваного кредиту;	A (Ability) – оцінка бізнесу позичальника;
R (Repayment) – можливість погашення;	M (Means) – аналіз необхідності звертання за позичкою;
S (Security) – оцінка забезпечення;	P (Purpose) – ціль кредиту;
E (Expediency) – доцільність кредиту;	A (Amount) – обґрунтування мети кредиту;
R (Remuneration) – винагорода банку (відсоткова ставка) за ризик надання кредиту.	R (Repayment) – можливість погашення
	I (Insurance) – спосіб страхування кредитного ризику.

Американські банки оцінюють спроможність позичальника погасити кредити, шляхом використання чотирьох показників фінансового стану, які базуються на електронних звітах щомісячних даних: ліквідність, достатність

капіталу, фінансування, прибуток. На своїй практиці, банки Америки користуються «правилом п'яти Сі». Характеристика даного методу представлена в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

«Правило п'яти Сі» [14]

1С (customer`s character)	2С (capacity to pay)	3С (capital)	4С (collateral)	5С (current business conditions and goodwill)
репутація позичальника, ступінь відповідальності, готовність і бажання сплатити борг;	припускає ретельний аналіз доходів і витрат позичальника і перспективи їхнього розвитку в майбутньому;	капітал, майно;	забезпечення позики, достатність, якість і ступінь реалізовуваної застави у випадку непогашення позички;	визначають діловий клімат у країні і впливають на становище банку і позичальника.

«За кордоном поширені загалом такі методи управління ризиком, як продаж кредитів, сек'юритизація, скоринг та діяльність кредитних бюро» [14], - запевняє Зубрійчук О.Ю.

Продаж кредитів за кордоном – є основним захистом від кредитного ризику. Провівши оцінку власного кредитного портфеля, банки схильні до перепродажу певної частини кредитів інвесторам, з метою повернення коштів, які були направлені в кредитні вкладення. Тим самим, банк зменшує кількість негативних показників кредитування та за рахунок продажу неприбуткових активів, має можливість фінансувати прибуткові.

«Сек'юритизація — це переважання на ринку позикових капіталів емісії цінних паперів над банківськими кредитами (іноземними і синдикованими єврокредитами)» [41]. В цей момент банк пропонує продаж фінансових вимог (цінних паперів), які були видані під час надання кредитування. Даний процес являється позабалансовою діяльністю банку, який покращує якість активів, зменшує рівень ризикованості та покращує показники адекватності капіталу.

«Кредитний скоринг - метод класифікації позичальників на групи для оцінки їх кредитоспроможності та рівня кредитного ризику на основі кредитної

історії та соціально-демографічних характеристик» [18]. Країни Західної Європи та США в своїй роботі часто прибігають до використання скорингу. Інформація про кредитне минуле клієнтів, шляхом використання статистичних та нестатистичних методів, дає можливість проаналізувати кредитоспроможність майбутніх позичальників.

Зарубіжний досвід існування кредитних бюро, показав, що такі організації створюються для полегшення пошуку кредитором, інформації щодо платоспроможності позичальника, вчасності сплати ймовірних кредитів та оцінити ступінь ризику укладення угоди.

Для запобігання великих ризиків, у багатьох країнах існує обмеження в сумі кредиту, наданому позичальнику та встановлюються вимоги надання відомостей про потенційні ризики.

Саме тому на банки Великої Британії покладене завдання повідомляти центральний банк про великі кредити. Позичальники або пов'язані з ними групи клієнтів не мають права отримувати кредити, що перевищують 10% капіталу банку без поважних причин, і лише за особливих обставин вони можуть отримати кредити, що перевищують 25% капіталу банку. Але при погодженні такої позики, кредитодавець оцінює якість застави та укладає певні гарантійні угоди щодо користуванню та повернення кредиту.

А от банки Італії без жодних винятків не надають позичальникам або пов'язаними з ними групами клієнтів кредити, що перевищують 25% суми власних фондів, загалом сумарна кількість кредитів, які більше 10% власних фондів банку, не може перевищувати 800% власних фондів.

Зобов'язання обов'язково повідомляти центральні банки про великі позики, присутнє і в Німеччині. До великих відносять такі, які в сукупності більші за 10% капіталу банку та мільйонні, більше 3 млн євро. Разом з тим повідомляючи про позичальника, інформацію надсилають на інформаційний центр Бундесбанку для перевірки та обробки, а згодом кредитодавці, володіють відомостями про фінансовий стан та можливі випадки несплати позики.

У Нідерландах банки зобов'язані повідомляти центральний банк, якщо вони позичають понад 1% фактичних власних коштів банку, особам які не є клієнтами банку, а якщо особа є клієнтом банку, то допускається до 25% від власного капіталу.

«Банк Франції фіксує всі випадки неплатежів, і залежно від цього клієнти банків поділяються на три групи:

- шифр 7 – пунктуальність у платежах, відсутність реальних труднощів у коштах протягом року;
- шифр 8 – тимчасові труднощі, які не ставлять під загрозу платоспроможність підприємства;
- шифр 9 – платоспроможність підприємства сильно скомпрометована» [12].

У Франції, з урахуванням оцінки ризику, загальна сума кредитів та інших вимог банку до клієнта або групи клієнтів не може перевищувати 40% власних чистих коштів банку. Якщо один великий розмір ризику перевищує 15% власних чистих коштів банку, загальна сума не повинна перевищувати 8-кратну суму фонду.

У Швейцарії (відповідно до законодавства) банки мають обов'язок повідомляти комісію банку, якщо співвідношення позики до позичальника та розмір власного капіталу банку перевищує 50% для банків та 160% для федеральних і кантонних державних органів.

Отже, аналізуючи зарубіжний досвід можна дійти висновку, що кредитний портфель іноземних банків, заснований на детальному опрацюванні кредитних процедур, які знижують кредитний ризик, шляхом використання аналізу кредитоспроможності позичальників.

3.2 Актуальні проблеми управління кредитним портфелем комерційного банку

«Економіка України перебуває в умовах фінансово-економічної нестабільності, тим самим призвела до значних потрясінь у банківській системі та зведення до мінімуму банківського кредитування» [4].

На сьогоднішній день, кредитна діяльність комерційних банків страждає як від внутрішніх так і зовнішніх негативних факторів. Єдиний внутрішній фактор, який змінює якість кредитного портфелю – це недостатній рівень управління кредитними ризиками.

До зовнішніх факторів можна віднести:

- спад в економіці;
- високі регулятивні вимоги НБУ;
- наслідки спричинені пандемією «COVID-19»;
- девальвація гривні;
- військові дії на території України;
- зниження обороту виробництва основних галузей;
- конкуренція між банками;
- низький рівень капіталізації.

У моменті конкуренції за потенційних клієнтів, банки без належної перевірки кредитоспроможності позичальника та якісній оцінці заставного майна, погоджувались в наданні позик, тим самим погіршували якість кредитного портфелю, у моменти не сплати позичальником кредиту.

В Україні банківська криза настала внаслідок порушення рівноваги ресурсної бази і непропорційності використання її для подальшої видачі кредитів, а саме шляхом використання позик, які надали іноземні банки, для формування власної ресурсної бази.

«На тлі пандемії COVID-19, не зважаючи на подальше здешевлення кредитів, попит як бізнесу, так і населення на кредити знижувався, що призвело до зменшення кредитного портфелю банків» [17], - йдеться в «Огляді банківського сектору».

У результаті чого, чистий кредитний портфель юридичних осіб, за квартал скоротився на 6,3% у гривневому еквіваленті та на 3,6% у валютному еквіваленті в доларах США. Чистий кредитний портфель населення, а саме фізичних осіб впав на 5% за квартал, а саме -4,4% у квітні. Ключовим фактором

скорочення стало накопичення банками резервів у той час, коли попит на кредити впав через погіршення настроїв споживачів.

У другому кварталі частка непрацюючих кредитів знизилася, особливо серед державних банків, через списання. Покриття непрацюючих кредитів резервами оновило історичний мінімум, завдяки збільшенню на 1,2 відсоткового пункту до 96,8%.

У зв'язку із військовими діями на території України, частка непрацюючих кредитів за 2022 рік зросла на 8%, а їх обсяг за рік збільшився на 87 млрд грн до 432 млрд грн.

До плачевних наслідків спричинених війною слід віднести:

- знищення активів та майна під заставу;
- позбавлення позичальників можливості сплачувати за позики, внаслідок втрати доходів;
- зниження якості кредитних портфелів банків.

За період війни, відрахування в резерви під кредити перевищили 100 млрд грн, що становить понад 12% кредитного портфеля банків. Втрати спричинені війною та кризою можуть досягнути 30% кредитного портфеля. На рисунку 3.1 представлена частка непрацюючих кредитів (NPL) у розрізі банківських груп за 3 роки.

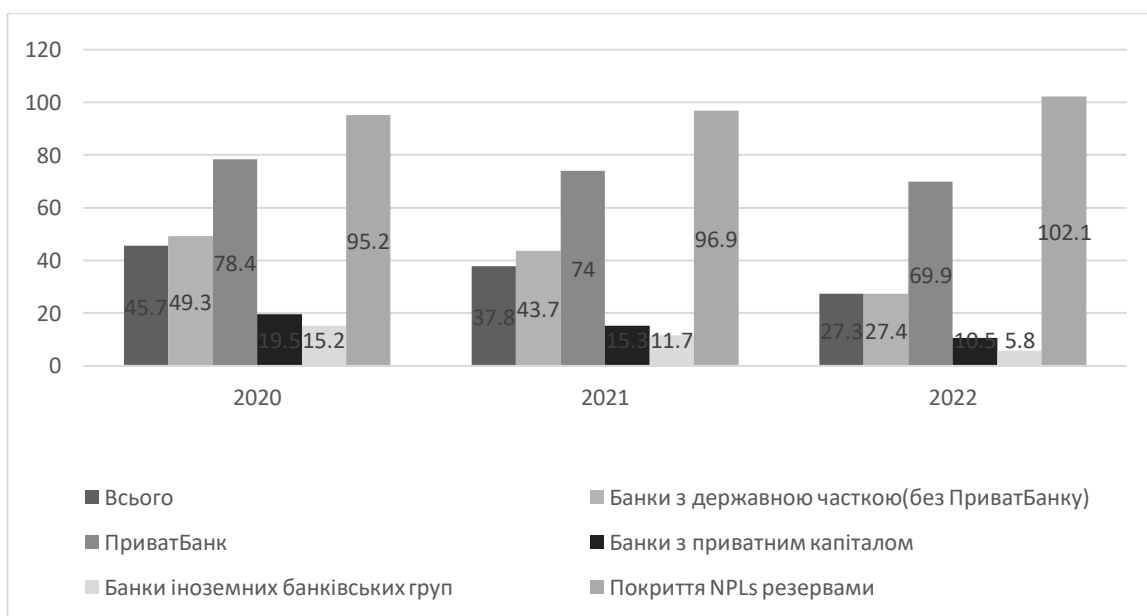

Рис.3.1 Частка непрацюючих кредитів у розрізі банківських груп, % [40]

Велика частка непрацюючих кредитів, характерна припиненням обслуговування кредитів під час настання кризи. У вище представлений діаграмі вказано, що покриття частки непрацюючих кредитів резервами, із року в рік поступово збільшується, а порівняно із попередніми роками, покриття зросло на 6,9%, що стає тягарем для банківського сектору, особливо для банків із державною часткою.

Ринок банківських послуг залишається дорогим, а за рахунок зменшення платоспроможних позичальників, кредитування завдає краху. Зовнішній негативний фактор, який зменшує обсяг кредитування, такий як низький рівень капіталізації, проявляється в тому, що не дивлячись на приріст капіталу, швидкість зростання капіталу банку не встигає за збільшенням масштабів їх зобов'язань та активів. Зростання кредитних ставок та зниження кредитоспроможності банку залежить від низького рівня капіталізації.

Отже, проаналізувавши актуальні проблеми управління кредитним портфелем банку, можна дійти до висновку, що кредитна діяльність комерційних банків потребує значного реформування, яке збільшить їх доступність, завдяки використанню зарубіжного досвіду. Вище перераховані проблеми дають поштовх для подальшого дослідження щодо оцінювання банківського кредитування комерційних банків України.

3.3 Шляхи вдосконалення функціонування кредитної політики банку в Україні

Згідно аналізу щодо вище перерахованих проблем управління кредитного портфеля банку, додатково слід віднести недовершений механізм функціонування та реалізації кредитної політики. Саме тому, вивчення шляхів вдосконалення кредитної політики банків України є актуальним на даний час, через проблему кредитних відносин між позичальниками та економічними кризами, з метою покращення роботи банків та підвищення дохідності від здійснення кредитних операцій.

Для зменшення ступеня кредитних ризиків, як від внутрішніх так і зовнішніх негативних факторів, слід розглянути способи їх зменшення, які представлені на рисунку 3.2.

Рис.3.2 Способи зниження кредитного ризику [7]

Ознайомившись із актуальними проблемами, створюються шляхи поліпшення та реалізації функціонування грошово-кредитної політики українських комерційних банків з урахуванням зовнішніх та внутрішніх чинників:

- необхідність вивчення потенційних клієнтів банку, їх кредитну історію та фінансовий стан. Банку необхідно зробити фінансовий портрет їхніх клієнтів, для можливості навантаження найвигіднішою категорією банківських продуктів та послуг;
- обґрунтоване визначення строків та видів кредитів. Банкам потрібно детально описувати всі види кредитних послуг та інструментів, які вони надаються та встановлювати максимальний строк погашення кредитів;

- обмеження видів позик, які в минулому призвели до великих втрат або доручити контроль над такими видами кредитування, старших фахівців, із залученням вищих ланок банківського менеджменту;
- формування звітів із використання повної інформації, щодо несплати по кредитним зобов'язанням, для подальшого визначення кредитних ризиків та можливих збитків;
- ретельний підбір зовнішнього аудитора для застереження від небажаного шахрайства;
- при вирішенні питань щодо проблемних кредитів варто прийняти підхід до оптимізації кредитного портфеля з урахуванням ризику неповернення коштів;
- підвищена гнучкість договорів про надання кредитних послуг опираючись до змін, які відбуваються на кредитному ринку;
- дотримання регулятивних вимог Національного банку України, які встановлюють обов'язкові економічні нормативи для банків. Перелік нормативів та їх значення представлені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.3

Значення економічних нормативів по системі банків України на 01 січня 2019-2021 роки (%) [24]

Норматив		2019	2020	2021
Н2	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (не менше 10 %)	16,18	19,66	21,98
Н3	Норматив достатності основного капіталу (не менше 7%)	...	13,50	15,67
Н6	Норматив короткострокової ліквідності (не менше 60 %)	93,52	94,35	86,82
Н7	Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (не більше 25 %)	19,83	17,61	19,14
Н8	Норматив великих кредитних ризиків (не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу)	176,23	105,00	87,39
Н9	Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (не більше 25 %)	10,41	7,02	4,10
Н11	Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (не більше 15 %)	0,0009	0,0002	0,0002
Н12	Норматив загальної суми інвестування (не більше 60 %)	0,15	0,13	0,10

У сучасних умовах сьогодні, для покращення кредитної політики банків, необхідно дотримуватись таких рекомендацій:

- удосконалення якості кредитного портфеля;
- створення надійної кредитної інфраструктури;
- поліпшення структури активів банку;
- збільшення рівня ліквідності;
- позитивний імідж банку;
- створення продуктів та послуг, які зацікавлять клієнтів банку та інше.

Отже, провівши дослідження кредитної політики комерційних банків, можна дійти висновку, що для ефективної діяльності, потрібно дотримуватись ряду рекомендацій для вдосконалення її функціонування. Незважаючи на економічні кризи, пандемію, військові дії та інший перелік факторів, банки намагаються покращувати свій функціонал, для можливості отримання більшого прибутку використовуючи способи зменшення кредитних ризиків. Зрештою, кредитна політика комерційних банків України, має можливість покращити свою роботу, використовуючи перераховані вище шляхи поліпшення та використовуючи досвід зарубіжних країн.

ВИСНОВКИ

В умовах сьогодення, ефективна та дійова кредитна діяльність банку є необхідна, тому що, кредитний портфель займає більшу частину активів банків, а саме кредитування є найважливішим видом діяльності. Кредитний портфель - це наслідок активних та планових дій банку, який інтенсивно розвивається та створює провідні відносини між різними видами позик.

В результаті написання даної кваліфікаційної роботи, ми об'єктивно можемо оцінити стан кредитного портфеля комерційного банку, аспекти його формування та управління ним та здійснити наступні висновки.

Ознайомившись із теоретичними основами управління кредитним портфелем банку, маємо розуміння, що суть кредитного портфеля являється сукупністю виданих позик усім верствам населення, з метою одержання доходу. На структуру кредитного портфеля впливає ряд чинників, таких як, суб'єкти кредитування, стан обслуговування боргу, клас боржника, строки кредитування та багато інших. Використовуючи організаційно-економічний механізм формування та управління кредитного портфеля, маємо змогу виявити як позитивні так і негативні сторони при видачі кредитів, розширити або обмежити операції з кредитування, знайти шляхи поліпшення їх структури та прийняти оптимальну стратегію для банку при здійсненні кредитної політики. Успішне управління портфелем банку, полягає у вмінні ефективно та регулярно проводити контроль та регулювання, аналіз та планування кредитної діяльності банку.

Провівши аналіз формування кредитного портфеля акціонерного товариства Ощадбанк, розглянувши його структуру кредитного портфеля та основні показники кредитної діяльності, можна підсумувати, що основна діяльність банку зосереджена на наданні банківських послуг фізичним та юридичним особам, а саме надання коштів у позику, залучення грошових вкладів, випуск платіжних карток, здійснення переказів та інше. Основні

показними економічної діяльності АТ «Ощадбанк», демонструють, що в кінцевому результаті чистий прибуток за останні 3 роки має тенденцію скорочуватись. Аналізуючи основні показники кредитної діяльності АТ «Ощадбанк» за 2020-2022 роки, очевидно, що деякі показники з кожним роком зростають, а деякі коливаються або мають невагомі зміни. За результатами частки всього виданих кредитів, робимо висновок, що показник з кожним роком зростає і відповідно сума виданих кредитів збільшується, враховуючи нелегкий на разі час, зберігається позитивна тенденція показників кредитної діяльності. Енергетика, кредити фізичним особам, будівництво та нерухомість займають вагому частку в структурі кредитного портфеля банку.

Встановивши напрямки вдосконалення формування кредитного портфеля, зрозуміло, що кредитна діяльність українських банків страждає від ряду негативних факторів. До основних слід віднести:

- ❖ військові дії на території України;
- ❖ наслідки спричинені пандемією;
- ❖ високі регулятивні вимоги НБУ;
- ❖ низький рівень капіталізації.

Згідно цих показників, зрозуміло, що кредитна діяльність банків потребує реформуванні, яке б збільшило їх доступність, завдяки використанню зарубіжного досвіду, використовуючи методики «PARSEL» і «CAMPARI», правило 5 СІ та детальне опрацювання кредитних процедур, які знижують кредитний ризик. Для покращення кредитної політики необхідно:

- ❖ удосконалити якості кредитного портфеля;
- ❖ створити надійну кредитну інфраструктуру;
- ❖ поліпшити структуру активів банку;
- ❖ збільшити рівень ліквідності та ін.

Зрештою, кредитна політика комерційних банків України, має можливість покращити свою роботу, використовуючи перераховані вище шляхи поліпшення та використовуючи досвід зарубіжних країн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агентство Fitch Ratings підтвердило рейтинг Ощадбанку з позитивним прогнозом: веб-сайт. URL: <https://www.oschadbank.ua/news/agentstvo-fitch-ratings-pidtvrdilo-rejting-osadbanku-z-pozitivnim-prognozom> (дата звернення: 22.05.2023).
2. Аналіз структури кредитного портфеля: веб-сайт. URL: <https://buklib.net/books/24631/> (дата звернення: 23.05.2023).
3. Банківська система : навчальний посібник / Н. С. Ситник, А. В. Стасишин, Н. З. Блащук-Девяткіна та ін. ; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
4. Бровко Л.І., Сорока Ю.В., Бровко Є.І. Аналіз кредитного портфеля комерційних банків України в сучасних умовах. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 85-89. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/11_2018/18.pdf (дата звернення: 01.05.2023).
5. Бурлаєнко Т.І. Особливості управління кредитним портфелем банку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. №14. С.744-748. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/218.pdf> (дата звернення : 17.04.2023).
6. Владика Ю. П., Охріменко В. В. Особливості формування кредитного портфеля комерційного банку // Матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Фінанси: теорія і практика». К.: Національний авіаційний університет, 2021. С.181-182.
7. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М., Андрейків Т.Я. Кредит і банківська справа: підручник. Київ: Знання, 2018. 564 с.
8. Горяга Л.О. Управління кредитним портфелем у контексті реформування банківської системи України. *Ефективна економіка*. 2016. №10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5192> (дата звернення : 16.04.2023).

9. Демчук Н.І., Довгаль О.В., Владика Ю.П. Банківські операції: навч.посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 461с.
10. Довгаль Ю.С., Чамара Р.О. Сутність фінансової стійкості комерційного банку та ефективні шляхи її забезпечення. *Фінансовий простір*. 2015. №1. С.130-136: веб-сайт. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1501/15djssfs.pdf> (дата звернення: 21.05.2023).
11. Доступні кредити 5-7-9% - Ощадбанк: веб-сайт. URL: <https://www.oschadbank.ua/credit/579> (дата звернення: 22.05.2023)
12. Євенко Т.І. Адаптація вітчизняної банківської системи до зарубіжного досвіду кредитної діяльності банків. *Молодий вчений*. 2016. №7. С.41-45. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/7/11> (дата звернення: 01.05.2023).
13. Затворний К.С. Критерії оцінки якості кредитного портфеля банку. *Фінансовий простір*. 2018. № 4. С. 99-108: веб-сайт. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Fin_pr_2018_4_13 (дата звернення: 17.04.2023).
14. Зубрійчук О.Ю. Світовий досвід управління кредитним ризиком. *Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки: матеріали V міжнар. наук.техн. конф., м. Житомир, 2-3 листопада 2017 р. Житомир, 2017. С.560.*
15. Карпчук Л.А. Оцінка механізму управління кредитним портфелем комерційних банків України в сучасних умовах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. № 3(31). Острог : Вид-во НУ«ОА», грудень 2016. С. 21-26.
16. Копилук О. І., Музичка О. М. Банківські операції: навчальний посібник. 2-ге вид. К.: ЦУЛ, 2019. 536 с.
17. Кредитний портфель банків скоротився, а прибуток зменшився внаслідок COVID-19 та карантину – Огляд банківського сектору: веб-сайт. URL:

- <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kreditniy-portfel-bankiv-skorotivsya-a-pributok-zmenschivsya-vnaslidok-covid-19-ta-karantinu--oglyad-bankivskogo-sektoru> (дата звернення: 12.05.2023).
18. Кредитний скоринг. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кредитний_скоринг (дата звернення: 01.05.2023).
19. Макаренко Ю. П., Самойлова Д. О. Теоретичні аспекти управління кредитним портфелем банківської установи. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 87–91.
20. Механізми забезпечення ефективності та конкурентоспроможності банківської системи та економіки України : монографія / за заг. ред. Г. Т. Карчевої. Київ : ДВНЗ "Ун-т банківської справи", 2019. 311 с.
21. Мещеряков А.А. Організація діяльності комерційного банку: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2017. 608с.
22. Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід : Матеріали ІХ Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції Форуму молодих економістів-кібернетиків, 30 жовтня 2018 року, м. Львів / відпов. ред. Вовк В.М. Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2018. 109 с
23. Мостовенко Н. А., Коробчук Т.І. Кредитний менеджмент : навчальний посібник. Луцьк : ВолиньполіграфТМ, 2016. 280 с.
24. Наглядова статистика. Національний банк України: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#> (дата звернення: 18.04.2023).
25. НБУ змінює вимоги до нормативів кредитного ризику для банків і банківських груп: веб-сайт. URL: <https://finclub.net/ua/news/nbu-zminiuiievumohy-do-normatyviv-kredytnoho-ryzyku-dlia-bankiv-iz-bankivskykhhrup.html> (дата звернення: 23.05.2023).
26. Ніколаєнко Ю.В. Світовий досвід та сучасні тенденції у галузі управління кредитним ризиком. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. : веб-сайт. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/pdf> (дата звернення: 01.05.2023).
27. Оцінки якості кредитного портфеля з погляду ризику: веб-сайт. URL: <https://buklib.net/books/24649/> (дата звернення: 18.04.2023).

28. Ощадбанк : веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 20.05.2023).
29. Питання акціонерного товариства «Державний ощадний банк України» : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/568-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.05.2023).
30. Показники діяльності Ощадбанк: веб-сайт. URL: <https://www.oschadbank.ua/pokazniki-dialnosti> (дата звернення: 23.05.2023).
31. Поняття кредитного портфеля комерційного банку та необхідність ефективного управління ним: веб-сайт. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/> (дата звернення: 08.04.2023).
32. Портрет банку Ощадбанк: веб-сайт. URL: <http://plus.bankografo.com/banks/oschadbank.html> (дата звернення: 21.05.2023).
33. Послуги депозитарної установи – Ощадбанк: веб-сайт. URL: <https://www.oschadbank.ua/poslugi-depozitarnoi-ustanovi> (дата звернення: 20.05.2023).
34. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-3/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
35. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні Постанова Національного банку України; Інструкція від 28.08.2001 № 368 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
36. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України : Постанова Правління НБУ від 24.10.2011 року №373 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text>
37. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Постанова Правління НБУ від 30.06.2016 року № 351 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>

38. Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків: Постанова Правління НБУ від 30.12.1996 N 343/ Верховна Рада України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/TM008998> (дата звернення : 08.04.2023).
39. Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні : Рішення Правління НБУ від 15.12.2017 року № 803-рш/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr803500-17#Text>
40. Рівень непрацюючих кредитів (NPL) : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/> (дата звернення: 12.05.2023).
41. Сек'юритизація міжнародних кредитів: веб-сайт. URL: <https://buklib.net/books/24375/> (дата звернення: 01.05.2023).
42. Степаненко К.Р. Особливості формування кредитного портфеля банку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 7. С. 111-114.
43. Стечишин Т.Б. Банківська справа : навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 404 с.
44. Управління кредитним ризиком: світовий досвід і можливості використання в Україні: веб-сайт. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/bank/19761/> (дата звернення 01.05.2023).
45. Ушакова О.А. Банківські операції : навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2021. 226 с.
46. Фінансова звітність – Ощадбанк: веб-сайт. URL: <https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist> (дата звернення: 22.05.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

**НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ**

БАНКІВСЬКА ЛІЦЕНЗІЯ

№ **148** від **05** жовтня 20**11** р.

ВИДАНА публічному акціонерному
(повна та скорочена назва банку)
товариству
"Державний ощадний банк України"
(АТ "Ощадбанк")

УНЕСЕНОМУ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ БАНКІВ
"31" грудня 1991 р. ЗА НОМЕРОМ 4,

НА ПРАВО НАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ*,
ВИЗНАЧЕНИХ ЧАСТИНОЮ ТРЕТЬОЮ СТАТТІ 47
ЗАКОНУ УКРАЇНИ
"ПРО БАНКИ І БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ"

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ

 В. Соркін

* Банківські послуги, які є валютними операціями, надаються на підставі генеральної ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій.

00008

ДЕРЖСТАТ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТАТИСТИКИ
 вул. Еспланадна, 4-6 м. Київ, 01601 тел. (044) 287-60-35, факс (044) 246-68-58
 e-mail: gurs@ukrstat.gov.ua код ЄДРПОУ 21680000

Ресстраційний номер відомостей ГУРС_81086

ВІДОМОСТІ
З ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ
ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ (ЄДРПОУ)

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ"

Ідентифікаційний код **00032129** Правовий статус суб'єкта **ЮРИДИЧНА ОСОБА**

Керівник **ПИШНИЙ АНДРІЙ ГРИГОРОВИЧ**

Телефон **0800210800** Факс **0442478568**

Адреса електронної пошти **OFFC.00@OSCHADBANK.UA**

Орган державної реєстрації -

ПЕЧЕРСЬКА РАЙОННА У МІСТІ КИЄВІ
ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Дата первинної реєстрації

31.12.1991

Дата та номер останньої реєстраційної дії

29.11.2019 № 10701050389016740

Місце проведення останньої реєстраційної дії

ПЕЧЕРСЬКА РАЙОННА В МІСТІ КИЄВІ
ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Класифікаційні дані:

Місцезнаходження за КОАТУУ **8038200000 01001, М.КИЇВ, ПЕЧЕРСЬКИЙ Р-Н, ВУЛИЦЯ ГОСПІТАЛЬНА, БУДИНОК 12-Г**

Організаційно-правова форма за КОПФГ **230 АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО**

Інституційний сектор економіки за КІСЕ **S.12201 Державні корпорації, що приймають депозити**

Види діяльності за КВЕД-2010:

64.19 Інші види грошового посередництва.

Дата надання відомостей 06.12.2019

Виконавець **ВОБЛІКОВА В. Г.** Телефон **2876022**

ВІДОМОСТІ
У СЛУЖБІ СТАТИСТИЧНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТА МІСЦЕВОЇ СТАТИСТИКИ
ПІДПІСЬОРЕЧІ ХА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ (ЄДРПОУ)

ЗАКАРПАТТЯ
ЗАКАРПАТТЯ

Заступник начальника

Неля ПАЦЮК

- КОАТУУ - Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України
- КОПФГ - Класифікація організаційно-правових форм господарювання
- КВЕД - Класифікація видів економічної діяльності
- КІСЕ - Класифікація інституційних секторів економіки

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

**КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ
(у тисячах гривень)**

	Примітки	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року (перераховано*)	1 січня 2020 року (перераховано*)
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	19 001 319	26 553 199	56 803 112
Кошти в банках		–	–	40 681
Кредити, надані клієнтам	12	74 754 086	63 226 077	65 168 344
Інвестиції	13	128 686 039	130 251 541	113 616 183
Інвестиційна нерухомість	14	633 099	633 526	809 070
Основні засоби	15	6 947 115	7 913 375	8 553 607
Нематеріальні активи	15	2 049 509	1 812 070	1 394 495
Передплата з податку на прибуток		417 175	275 237	270 256
Інші фінансові активи	16	468 886	476 602	265 409
Інші нефінансові активи	16	2 014 206	2 458 270	2 223 588
Всього активів		234 971 434	233 599 897	249 144 745
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Зобов'язання:				
Кошти банків	17	7 608 283	5 823 982	58 040
Рахунки клієнтів	18	191 452 639	186 165 452	202 142 934
Випущені єврооблігації	19	7 908 096	11 744 616	18 303 877
Інші запозичені кошти	20	2 818 312	4 452 649	4 430 083
Забезпечення	21	829 107	634 094	526 697
Інші фінансові зобов'язання	21	534 499	512 606	562 740
Інші нефінансові зобов'язання	21	880 297	802 298	717 668
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	9	173 704	233 833	369 794
Субординований борг	22	878 960	1 276 240	2 462 640
Всього зобов'язань		213 083 897	211 645 770	229 574 473
Власний капітал:				
Акціонерний капітал	23	49 724 980	49 724 980	49 724 980
Резерв переоцінки будівель		1 564 504	1 572 968	1 817 194
Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		146 089	429 062	639 249
Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		544 219	546 998	378 956
Кумулятивна сума курсових різниць		1 469	1 583	1 061
Непокритий збиток		(30 106 919)	(30 334 988)	(33 004 661)
Всього власного капіталу, що відноситься до акціонера Банку		21 874 342	21 940 603	19 556 779
Неконтрольована частка участі		13 195	13 524	13 493
Всього власного капіталу		21 887 537	21 954 127	19 570 272
Всього зобов'язань і власного капіталу		234 971 434	233 599 897	249 144 745

* Деякі суми, показані тут, не відповідають фінансовій звітності за 2020 рік і відображають здійснені перекласифікації, див. Примітки 3.

Від імені Правління:

С.В. Наумов
Голова Правління
1 серпня 2022 року

Г.С. Костенко
Головний бухгалтер
1 серпня 2022 року

Виконавці: Рибалка О.В., 537-47-75, Заднепровський К.Г., 537-47-84

Примітки на сторінках 8-122 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ
(у тисячах гривень)

Примітки	Акціонерний капітал	Резерв перецінки будівель	Резерв перецінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Резерв перецінки в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Кумулятивна сума курсових різниць	Непокритий збиток	Всього капіталу, що відноситься до акціонера Банку	Неконтрольована частка участі	Всього власного капіталу (перераховано)
1 січня 2020 року	49 724 980	1 817 194	639 249	378 958	1 061	(33 004 661)	19 556 779	13 493	19 570 272
Прибуток за рік	-	-	-	-	-	2 776 334	2 776 334	37	2 776 371
Інший сукупний дохід за рік, за вирахуванням податку на прибуток	-	(201 281)	(210 187)	168 042	522	-	(242 904)	-	(242 904)
Всього сукупних доходів(витрат) за рік	-	(201 281)	(210 187)	168 042	522	2 776 334	2 533 430	37	2 533 467
Виплата частки прибутку на основі фінансового результату року	-	-	-	-	-	(76 548)	(76 548)	(6)	(76 554)
Інші коригування	-	-	-	-	-	(73 058)	(73 058)	-	(73 058)
Викуття резерву перецінки будівель	-	(42 945)	-	-	-	42 945	-	-	-
31 грудня 2020 року	49 724 980	1 572 968	429 062	546 988	1 583	(30 334 988)	21 940 603	13 524	21 954 127
1 січня 2021 року	49 724 980	1 572 968	429 062	546 988	1 583	(30 334 988)	21 940 603	13 524	21 954 127
Прибуток за рік	-	-	-	-	-	1 054 540	1 054 540	(323)	1 054 217
Інший сукупний дохід за рік, за вирахуванням податку на прибуток	-	(2 038)	(282 973)	(2 779)	(114)	-	(287 904)	-	(287 904)
Всього сукупних доходів(витрат) за рік	-	(2 038)	(282 973)	(2 779)	(114)	1 054 540	766 636	(323)	766 313
Виплата частки прибутку на основі фінансового результату року	-	-	-	-	-	(832 897)	(832 897)	(6)	(832 903)
Інші коригування	-	(6 426)	-	-	-	6 426	-	-	-
31 грудня 2021 року	49 724 980	1 564 504	146 089	544 219	1 469	(30 106 919)	21 874 342	13 195	21 887 537

Певні суми, зазначені тут, не відповідають фінансовій звітності за 2020 рік і відображають здійснені перекласифікації, див. Примітку 3.

С.В. Наумов
Голова Правління
1 серпня 2022 року

Г.С. Костенко
Головний бухгалтер
1 серпня 2022 року

Виконавці: Рибалка О.В., 537-47-75, Заднепровський К.Г., 537-47-84

Примітки на сторінках 6-122 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ (ПРОДОВЖЕННЯ)
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ
(у тисячах гривень)

12. КРЕДИТИ, НАДАНІ КЛІЄНТАМ

	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року
Кредити, які оцінюються за амортизованою вартістю	72 716 125	60 749 810
Кредити, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (Примітка 26)	2 037 961	2 476 267
Всього кредитів, наданих клієнтам	74 754 086	63 226 077
Кредити, які оцінюються за амортизованою вартістю		
Кредити, надані юридичним особам:		
Кредити корпоративним суб'єктам господарювання	57 561 182	68 565 135
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами корпоративним суб'єктам господарювання	(9 513 449)	(22 463 185)
Всього кредити корпоративним суб'єктам господарювання	48 047 733	46 101 950
Кредити органам державної влади та органам місцевого самоврядування	11 140 533	5 819 542
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами органам державної влади та органам місцевого самоврядування	(94 709)	(89 449)
Всього кредити органам державної влади та органам місцевого самоврядування	11 045 824	5 730 093
Іпотечні кредити	2 075	4 535
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за іпотечними кредитами	-	(1 745)
Всього іпотечні кредити	2 075	2 790
Кредити, надані фізичним особам:		
Іпотечні кредити	3 176 327	2 038 005
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за іпотечними кредитами, наданими фізичним особам	(643 740)	(827 692)
Всього іпотечні кредити	2 532 587	1 210 313
Інші кредити	13 467 535	10 343 099
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими фізичним особам	(2 379 629)	(2 638 435)
Всього інші кредити	11 087 906	7 704 664
Всього кредитів, які оцінюються за амортизованою вартістю	72 716 125	60 749 810
Кредити, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		
Кредити, надані юридичним особам		
Кредити корпоративним суб'єктам господарювання	2 037 961	2 476 267
Всього кредитів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	2 037 961	2 476 267

Інформація про рух резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами розкривається у Примітці 29.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ (ПРОДОВЖЕННЯ) ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ (у тисячах гривень)

У нижченаведеній таблиці представлена структура позичальників Групи за секторами економіки:

	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року
Аналіз за секторами економіки		
Енергетика	18 884 112	20 518 538
Фізичні особи	16 643 862	12 381 104
Будівництво та нерухомість	11 129 869	11 249 544
Нафтогазова та хімічна промисловість	7 159 735	7 059 939
Органи місцевого самоврядування	5 557 726	3 108 068
Торівля	5 395 506	5 595 614
Сільське господарство	5 333 641	3 562 085
Будівництво та ремонт доріг	5 279 505	2 911 154
Виробництво і переробка харчових продуктів та напоїв	5 159 163	14 940 283
Гриччодобувна та металургійна промисловість	3 803 019	4 488 383
Транспорт	1 418 403	133 182
Виробництво промислових та товарів народного споживання	836 515	1 056 046
Послуги	458 619	459 015
Машинобудування	141 605	1 573 212
Видавнича діяльність	30 228	26 099
Фінансові послуги	10 220	18 364
Медіа та зв'язок	8 488	96 256
Інші	135 397	69 697
	87 385 613	89 246 583
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки	(12 631 527)	(26 020 506)
Всього кредитів, наданих клієнтам	74 754 086	63 226 077

Група отримала нерухомість та інші активи в якості погашення заборгованості за проблемними кредитами. Станом на 31 грудня 2021 року такі активи у сумі 1 079 230 тис. грн. відображені у складі інших активів (31 грудня 2020 року: 1 570 749 тис. грн.) (Примітка 16).

Кредити, надані фізичним особам, включають такі продукти:

	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року
Іпотечні кредити	3 176 327	2 038 005
Інші кредити:		
Кредити з використанням платіжних карток	5 296 263	4 399 749
Автокредити	4 797 608	2 810 990
Споживчі кредити, забезпечені нерухомістю та гарантіями	1 352 753	1 732 384
Інші споживчі кредити	2 020 911	1 399 976
	16 643 862	12 381 104
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими фізичним особам	(3 023 369)	(3 466 127)
Всього кредитів, наданих фізичним особам	13 620 493	8 914 977

Станом на 31 грудня 2021 року кредити валовою балансовою вартістю 36 003 473 тис. грн. (41%) (31 грудня 2020 року: 40 220 368 тис. грн. (45%)) були надані десятиєм позичальникам, що становить значну концентрацію.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»
**ПРОМІЖНИЙ ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
СТАНОМ НА 30 ВЕРЕСНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах гривень)**

	Приміт- ки	30 вересня 2022 року	31 грудня 2021 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	23 636 065	19 000 631
Кредити, надані клієнтам	12	83 317 683	74 754 086
Інвестиції	13	123 306 733	128 647 349
Інвестиції в дочірні, спільні підприємства та асоційовані підприємства		24 800	24 800
Інвестиційна нерухомість		627 494	633 099
Основні засоби		6 242 569	6 947 057
Нематеріальні активи		2 063 445	2 049 481
Передплата з податку на прибуток		472 440	417 175
Інші фінансові активи	14	483 155	420 881
Інші нефінансові активи	14	2 823 721	2 012 753
Всього активів		242 998 105	234 907 312
Зобов'язання і власний капітал			
Зобов'язання			
Кошти банків	15	118 815	7 608 283
Рахунки клієнтів	16	208 073 625	191 452 783
Інші запозичені кошти	17	8 022 455	10 726 054
Забезпечення	18	926 079	829 107
Інші фінансові зобов'язання	18	479 523	492 870
Інші нефінансові зобов'язання	18	910 680	875 405
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	9	100 348	173 960
Субординований борг	19	698 476	878 960
Всього зобов'язань		219 330 001	213 037 422
Власний капітал			
Акціонерний капітал	20	49 724 980	49 724 980
Резерв переоцінки будівель		1 462 202	1 564 504
Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(27 675)	146 089
Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		567 553	544 219
Непокритий збиток		(28 058 956)	(30 109 902)
Всього власного капіталу		23 668 104	21 869 890
Всього зобов'язань і власного капіталу		242 998 105	234 907 312

Від імені Правління:

С.В. Наумов
Голова Правління

31 січня 2023 року

Г.С. Костенко
Головний бухгалтер

31 січня 2023 року

Виконавці: Рибалка О.В., 537-47-75, Заднепровський К.Г., 537-47-84

Примітки на сторінках 7-64 є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої окремої фінансової звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

ПРОМІЖНИЙ ОКРЕМІЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ
ЗА ДЕВ'ЯТЬ МІСЯЦІВ, ЩО ЗАКІНЧИЛИСЯ 30 ВЕРЕСНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах гривень)

	При- Акціонерний мітки капітал	Резерв переоцінки будівель	Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Непокритий збиток	Всього власного капіталу (перераховано*)
1 січня 2021 року	49 724 980	1 572 968	429 062	546 998	(30 338 809)	21 935 199
Прибуток/(збиток) за період	-	-	-	-	849 353	849 353
Інший сукупний дохід/(витрати) за період, за вирахуванням податку на прибуток	-	(2 038)	(252 264)	(37 331)	-	(291 633)
Всього сукупного доходу/(витрат) за період	-	(2 038)	(252 264)	(37 331)	849 353	557 720
Виплата частки прибутку на основі фінансового результату року	20	(2 734)	-	-	(832 897)	(832 897)
Вибуття резерву переоцінки будівель	-	-	-	-	2 734	-
30 вересня 2021 року	49 724 980	1 568 196	176 798	509 667	(30 319 619)	21 660 022
1 січня 2022 року	49 724 980	1 564 504	146 089	544 219	(30 109 902)	21 869 890
Прибуток/(збиток) за період	-	-	-	-	2 364 230	2 364 230
Інший сукупний дохід/(витрати) за період, за вирахуванням податку на прибуток	-	(97 469)	(173 764)	23 334	-	(247 899)
Всього сукупного доходу/(витрат) за період	-	(97 469)	(173 764)	23 334	2 364 230	2 116 331
Виплата частки прибутку на основі фінансового результату року	20	-	-	-	(318 117)	(318 117)
Вибуття резерву переоцінки будівель	-	(4 833)	-	-	4 833	-
30 вересня 2022 року	49 724 980	1 462 202	(27 675)	567 563	(28 058 956)	23 668 104

* Певні суми, показані тут, не відповідають проміжній скороченій окремій фінансовій звітності за дев'ять місяців, що закінчилися 30 вересня 2021 року і відображають здійснені перекласифікації, див. Примітку 3.

Від імені Правління:

С.В. Наумов
Голова Правління
31 січня 2023 року

Г.С. Костенко
Головний бухгалтер
31 січня 2023 року

Виконавці: Рибалка О.В., 537-47-75, Заднепровський К.Г., 537-47-84

Примітки на сторінках 7-64 є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої окремої фінансової звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

ПРИМІТКИ ДО ПРОМІЖНОЇ СКОРОЧЕНОЇ ОКРЕМОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ЗА ДЕВ'ЯТЬ МІСЯЦІВ, ЩО ЗАКІНЧИЛИСЯ 30 ВЕРЕСНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах гривень)

12. КРЕДИТИ, НАДАНІ КЛІЄНТАМ

	30 вересня 2022 року	31 грудня 2021 року
Кредити, які оцінюються за амортизованою собівартістю	82 247 053	72 716 125
Кредити, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (Примітка 23)	1 070 630	2 037 961
Всього кредитів, наданих клієнтам	83 317 683	74 754 086
Кредити, які оцінюються за амортизованою вартістю		
Кредити, надані юридичним особам:		
Кредити корпоративним суб'єктам господарювання	77 695 060	57 561 182
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами корпоративним суб'єктам господарювання	(17 963 271)	(9 513 449)
Всього кредити корпоративним суб'єктам господарювання	59 731 789	48 047 733
Кредити органам державної влади та органам місцевого самоврядування	11 171 126	11 140 533
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами органам державної влади та органам місцевого самоврядування	(230 417)	(94 709)
Всього кредити органам державної влади та органам місцевого самоврядування	10 940 709	11 045 824
Іпотечні кредити	1 723	2 075
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за іпотечними кредитами	-	-
Всього іпотечні кредити	1 723	2 075
Кредити, надані фізичним особам:		
Іпотечні кредити	3 215 559	3 176 327
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за іпотечними кредитами, наданими фізичним особам	(758 163)	(643 740)
Всього іпотечні кредити	2 457 396	2 532 587
Інші кредити	13 272 499	13 467 535
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими фізичним особам	(4 157 063)	(2 379 629)
Всього інші кредити	9 115 436	11 087 906
Всього кредитів, які оцінюються за амортизованою вартістю	82 247 053	72 716 125
Кредити, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		
Кредити, надані юридичним особам		
Кредити корпоративним суб'єктам господарювання	1 070 630	2 037 961
Всього кредитів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	1 070 630	2 037 961

Інформація про рух резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами розкривається у Примітці 26.

Станом на 30 вересня 2022 року кредити валовою балансовою вартістю 47 006 607 тис. грн. (44%) (31 грудня 2021 року: 36 003 473 тис. грн. (41%)) були надані десятиєм позичальникам юридичним особам, що становить значну концентрацію.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»**ПРИМІТКИ ДО ПРОМІЖНОЇ СКОРОЧЕНОЇ ОКРЕМОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ЗА ДЕВ'ЯТЬ МІСЯЦІВ, ЩО ЗАКІНЧИЛИСЯ 30 ВЕРЕСНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах гривень)**

У нижченаведеній таблиці представлена структура позичальників Банку за секторами економіки:

	30 вересня 2022 року		31 грудня 2021 року	
	Валова балансова вартість	Резерв під ОКЗ	Валова балансова вартість	Резерв під ОКЗ
Аналіз за секторами економіки				
Енергетика	20 727 237	(3 999 265)	18 884 112	(1 138 498)
Фізичні особи	16 488 058	(4 915 226)	16 643 862	(3 023 369)
Нафтогазова та хімічна промисловість	12 107 072	(184 961)	7 159 735	(62 442)
Сільське господарство	13 072 629	(1 698 325)	5 333 641	(581 611)
Будівництво та нерухомість	10 039 862	(4 954 294)	11 129 869	(3 804 835)
Торівля	8 858 978	(1 806 874)	5 395 506	(663 756)
Виробництво і переробка харчових продуктів та напоїв	6 730 551	(2 335 646)	5 159 163	(1 185 245)
Будівництво та ремонт доріг	6 180 186	(74 324)	5 279 505	(570)
Органи місцевого самоврядування	4 799 173	(155 193)	5 557 726	(93 137)
Грничодобувна та металургійна промисловість	4 757 318	(2 547 558)	3 803 019	(1 859 403)
Виробництво промислових та товарів народного споживання	1 012 779	(95 894)	836 515	(44 325)
Послуги	849 989	(238 225)	458 619	(85 483)
Транспорт	402 839	(44 003)	1 418 403	(29 433)
Машинобудування	135 274	(47 118)	141 605	(55 715)
Видавнича діяльність	33 308	(2 462)	30 228	(1 419)
Медіа та зв'язок	13 114	(1 689)	8 488	(1 238)
Інші	218 230	(7 857)	145 617	(1 048)
Всього кредитів, наданих клієнтам	106 426 597	(23 108 914)	87 385 613	(12 631 527)

Банк отримував нерухомість та інші активи в якості погашення заборгованості за проблемними кредитами. Станом на 30 вересня 2022 такі активи у сумі 791 740 тис. грн. (31 грудня 2021 року: 1 079 230 тис. грн.) відображені у складі інших активів (Примітка 14).

Кредити, надані фізичним особам, включають такі продукти:

	30 вересня 2022 року	31 грудня 2021 року
Іпотечні кредити	3 215 559	3 176 327
Інші кредити:		
Кредити з використанням платіжних карток	5 911 137	5 296 263
Автокредити	4 350 943	4 797 608
Споживчі кредити, забезпечені нерухомістю та гарантіями	1 377 805	1 352 753
Інші споживчі кредити	1 632 614	2 020 911
	16 488 058	16 643 862
За вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими фізичним особам	(4 915 226)	(3 023 369)
Всього кредитів, наданих фізичним особам	11 572 832	13 620 493

Станом на 30 вересня 2022 року кредити, надані клієнтам, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, становили 4 044 732 тис. грн., що склало 4% від загальної суми кредитів клієнтів, обсяг сформованих резервів під очікуванні кредитні збитки за цими кредитами становив 3 998 663 тис. грн.

Станом на 30 вересня 2022 року кредити, надані клієнтам зон ведення бойових дій, становили 705 919 тис. грн., що склало 1% від загальної суми кредитів клієнтів, обсяг сформованих резервів під очікуванні кредитні збитки за цими кредитами становив 358 882 тис. грн.